

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΟΥΣ 2022

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ
ΤΙΣ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ - ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ**

Συντάκτες

**Ιωάννης Μαρούτσος, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄
Μαρία Μουσουράκη, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄**

Προϊστάμενος

Θεόδωρος Ξυπολιάς, Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Β΄

Βερολίνο, Ιούνιος 2023

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	3
A.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ	3
A.2 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	3
A.3 ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ-ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ	4
A.4 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ.....	4
A.5 ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ.....	4
A.5.1. Τηλεοπτικοί – Ραδιοφωνικοί Σταθμοί.....	4
A.5.2. Τύπος.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.....	5
B.1 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	5
B.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	6
B.2.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ).....	6
B.2.2 Τομείς οικονομικής δραστηριότητας.....	8
B.2.2.1 Αγροτικός Τομέας.....	8
B.2.2.2 Βιομηχανία- Βιομηχανική Παραγωγή	9
B.2.2.3 Υπηρεσίες.....	9
B.2.3 Πληθωρισμός	9
B.2.4 Ιδιωτική, Δημόσια Δαπάνη και Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου (τρέχουσες τιμές)	10
B.2.5 Αγορά Εργασίας.....	10
B.2.6 Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας 2022.....	11
B.2.7 Ισοζύγιο πληρωμών.....	17
B.2.8 Κρατικός Προϋπολογισμός - Δημόσιο Χρέος.....	17
B.2.9 Άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ).....	18
B.3 ΕΝΕΡΓΕΙΑ	18
B.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 2023-2024	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	21
Γ.1 ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΑΘΩΝ	21
Γ.1.1 Ελληνικές εξαγωγές στη Γερμανία το 2022	22
Γ.1.1.1 Κυριότερες κατηγορίες.....	22
Γ.1.1.2 Κυριότερα προϊόντα	24
Γ.1.2 Εισαγωγές στην Ελλάδα από Γερμανία το 2022	25
Γ.1.2.1 Κυριότερες κατηγορίες.....	25
Γ.1.2.2 Κυριότερα προϊόντα	26
Γ.2 ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	28
Γ.3 ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ	29
Γ.4 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	30
Γ.5 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	30
Γ.5.1 Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα.....	30
Γ.5.2 Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία	32
Γ.5.3 Διαπιστώσεις - Επισημάνσεις	34
Γ.5.4 Προτάσεις Προσέλκυσης Επενδύσεων	34
Γ.6 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	34
Γ.6.1 Τουριστικός Κλάδος στη Γερμανία.....	34
Γ.6.2 Εισερχόμενος Τουρισμός στην Ελλάδα από Γερμανία	37
Γ.6.3 Προτάσεις Ενίσχυσης Τουριστικών Ροών	39
Γ.7 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ/ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ.....	41
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Α.1 Στοιχεία Γεωγραφίας

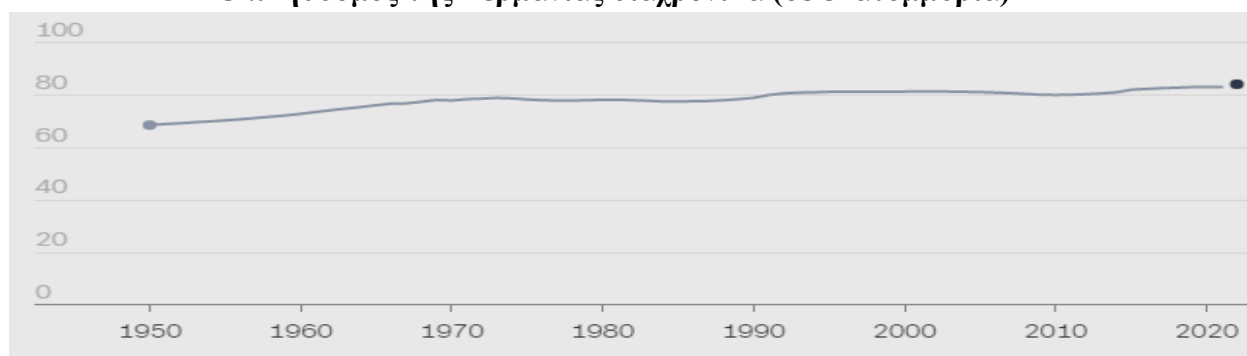
Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας καταλαμβάνει έκταση 357.022χλμ². Αποτελεί την 7^η μεγαλύτερη χώρα της ευρωπαϊκής ηπείρου και την 4^η σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνορεύει με: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Δανία, Ελβετία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Τσεχία, ενώ βρέχεται από τη Βόρεια και τη Βαλτική Θάλασσα.

Α.2 Πληθυσμός- Δημογραφικά Στοιχεία

Ο πληθυσμός της Γερμανίας, σύμφωνα με στοιχεία φθινοπώρου 2022 (30.09), διαμορφώθηκε σε 84,27εκ., από 83,7εκ. στις 31.03.2022. Πρόκειται για το μεγαλύτερο πληθυσμό, που έχει καταγραφεί ποτέ στη Γερμανία λόγω των αυξανόμενων ροών μετανάστευσης. Εξαιτίας της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, υπήρξαν εισροές μεταναστών στη Γερμανία έως τον Μάιο 2022 της τάξης του 1,2 εκ. ανθρώπων. Η συμβολή της μετανάστευσης στην πληθυσμιακή αύξηση προκύπτει, κατ' αντιδιαστολή, από το ότι το ισοζύγιο γεννήσεων – θανάτων παραμένει αρνητικό και μάλιστα διευρυνόμενο (οι γεννήσεις μειώθηκαν κατά 7% το 2022 σε ετήσια βάση, ενώ ο αριθμός των θανάτων αυξήθηκε κατά 4%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Ο πληθυσμός της Γερμανίας διαχρονικά (σε εκατομμύρια)

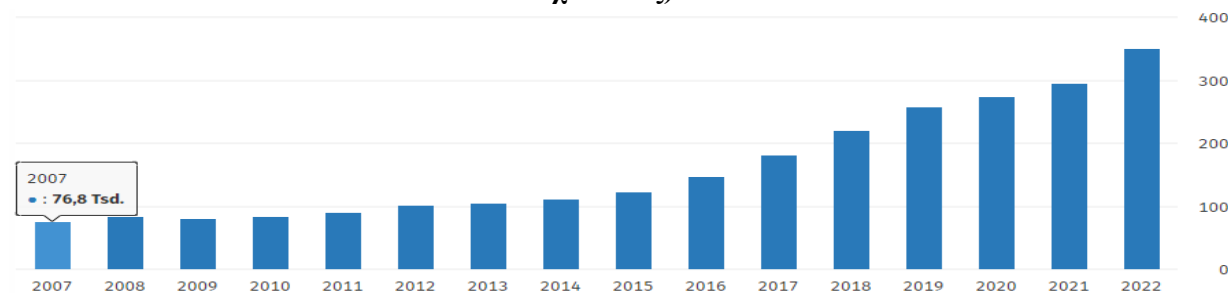

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Ιαν. 2023

Είναι δε ενδεικτική η άνοδος του εργατικού δυναμικού αλλοδαπής εκτός ΕΕ προέλευσης, το οποίο ανήλθε το 2022 στις 350.000 (+19% σε ετήσια βάση). Επισημαίνεται, επίσης, ότι το 2022 πολιτογραφήθηκαν 168.500 νέοι Γερμανοί πολίτες (προερχόμενοι από 171 διαφορετικές εθνικότητες), αριθμός αυξημένος κατά 37.000 (+28%) συγκριτικά με το 2021. Τη μεγαλύτερη αύξηση σημείωσαν οι πολιτογραφήσεις Συρίων (+29.200), Ουκρανών (+3.700), Ιρακινών (+2.400) και Τούρκων (+2.000).

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

Αλλοδαπός πληθυσμός (εκτός ΕΕ) με προσωρινή άδεια εργασίας στη Γερμανία (σε χιλιάδες)

Επί του συνόλου του πληθυσμού οι αλλοδαποί ανέρχονταν σε 12,13 εκ. (έναντι 10,79 εκ. το 2021), ενώ οι κάτοικοι με μεταναστευτικές καταβολές σε 23,8εκ. (28,4% του πληθυσμού, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 5,3%). Από το 2013 και μετά οι κυριότερες χώρες προέλευσης των μεταναστών είναι: Συρία (16%), Ρουμανία (7%), Πολωνία (6%) και Ουκρανία (5%). Μεταξύ του συνόλου των κατοίκων με μεταναστευτικές καταβολές τις μεγαλύτερες πληθυσμιακές ομάδες (στοιχεία 2022) αποτελούν οι καταγόμενοι από Τουρκία (2,8 εκ.), Πολωνία (2,2 εκ.) Ρωσία (1,4 εκ.), Καζακστάν (1,3 εκ.) και Συρία (1,2 εκ.). Οι ελληνικής καταγωγής κάτοικοι υπολογίζονται σε 434 χιλιάδες. Διοικητικά, η Γερμανία διαιρείται σε 16 ομόσπονδα κρατίδια. Η πρωτεύουσα της χώρας το Βερολίνο, με άνω των 3,66 εκατ. κατοίκους, αποτελεί τη μεγαλύτερη σε πληθυσμό πόλη της Γερμανίας. Ακολουθούν: Αμβούργο (1,9 εκατ.), Μόναχο (1,5 εκατ.), Κολωνία (1,1 εκατ.) και Φραγκφούρτη (730.000).

Η συγκέντρωση και πυκνότητα του πληθυσμού παρουσιάζει ανομοιογένεια, με ορισμένα γεωγραφικά διαμερίσματα έντονα πυκνοκατοικημένα και άλλα αραιοκατοικημένα. Το κρατίδιο της Βορείου Ρηνανίας-Βεσφαλίας, επί παραδείγματι, αποτελεί, διαχρονικά, την πλέον πολυπληθή περιφέρεια της Γερμανίας(17,93 εκ. το 2021) και έντονα πυκνοκατοικημένη, με 526 κατ. ανά χλμ², ωστόσο υπολείπεται αισθητά των πόλεων-κρατιδίων:Βερολίνου (4.090 κάτ./χλμ²), Αμβούργου (2.438 κάτ./χλμ²) και Βρέμης (1.629 κάτ./χλμ²). Γενικότερα, η μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού σημειώνεται στα οικονομικά εύρωστα κρατίδια, ήτοι Β. Ρηνανίας-Βεσφαλίας (17,93 εκ.), Βαυαρίας (13,18 εκ.) και Βάδης-Βυρτεμβέργης (11,12 εκατ.).

A.3 Πολιτικό Σύστημα-Πολίτευμα

Το πολίτευμα της Γερμανίας είναι Ομοσπονδιακή Προεδρευομένη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Από 19.03.2017 Ομοσπονδιακός Πρόεδρος της χώρας είναι ο Dr. Frank-Walter Steinmayer και από τον Δεκέμβριο του 2021 Καγκελάριος της Γερμανίας ο κ. Olaf Scholz. Το Κοινοβούλιο απαρτίζεται από 736 βουλευτές. Κατανομή εδρών των κομμάτων στο Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο (Ομοσπονδιακές εκλογές 26.09.2021): Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (SPD) 206 έδρες, Χριστιανοδημοκρατική Ένωση (CDU)/(CSU) 197 έδρες, Πράσινοι (DieGrünen) 118 έδρες, Ελεύθεροι Δημοκράτες (FDP) 92 έδρες, Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD) 80 έδρες, Αριστερά (DieLinke) 39 έδρες και 4 Ανεξάρτητοι.

A.4 Νομοθετική Εξουσία

Ασκείται από δύο όργανα: Την Ομοσπονδιακή Βουλή (Bundestag) και το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο (Bundesrat). Τα μέλη της Ομοσπονδιακής Βουλής εκλέγονται απ' ευθείας από το λαό, ενώ τα μέλη του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου απαρτίζουν εκπρόσωποι των εκλεγμένων Κυβερνήσεων των Ομόσπονδων Κρατιδίων.

A.5 Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

A.5.1. Τηλεοπτικοί – Ραδιοφωνικοί Σταθμοί

Δημόσιοι Τηλεοπτικοί Σταθμοί: Πρώτο(ARD) και Δεύτερο (ZDF) πρόγραμμα, παγερμανικής εμβέλειας, ενώ σε επί μέρους Ομοσπονδιακά Κρατίδια εκπέμπουν οι περιφερειακοί σταθμοί: RBB (Βερολίνο-Βραδεμβούργο), NDR(Σλέσβιχ-Χόλσταιν, Αμβούργο, Κάτω Σαξονία, Μεκλεμβούργο-Δυτ. Πομμερανία), SWR (Βάδη- Βυρτεμβέργη, Ρηνανία), MDR (Σαξονία, Θουριγγία), HR (Έσση) και «BayerischerRundfunk» (Βαυαρία). Η «DeutscheWelle» διαθέτει ραδιόφωνο, τηλεόραση και ηλεκτρονική σελίδα και εκπέμπει σε 30 γλώσσες, μεταξύ των οποίων και στα ελληνικά. Το «DeutschlandRadio», μέσω των προγραμμάτων «DeutschlandFunk», «DRadioWissen» και «DeutschlandRadioKultur», αποτελεί το μοναδικό παγερμανικής εμβέλειας ραδιοφωνικό σταθμό με ειδησεογραφικό και

ενημερωτικό χαρακτήρα. Σημαντικότερα ιδιωτικά τηλεοπτικά Μέσα: RTL, SAT 1, Pro7, Kabel, N-TV, Voxk.a.

A.5.2. Τύπος

Ο χώρος των έντυπων ΜΜΕ στη Γερμανία έχει αναδιαρθρωθεί, με πολλές συγχωνεύσεις και παύσεις λειτουργίας Μέσων, ακολουθώντας τις σύγχρονες τάσεις που επιβάλλουν τη διαδικτυακή παρουσία και την πρόσβαση στο ηλεκτρονικό περιεχόμενο με συνδρομή.

Όλα τα έντυπα, εφημερίδες και περιοδικά, διαθέτουν ηλεκτρονική σελίδα, καθώς και εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα ή tablets. Κυκλοφορούν περισσότερες από 300 καθημερινές εφημερίδες, μεταξύ των οποίων οι μεγάλης κυκλοφορίας «DieWelt», «SüddeutscheZeitung», «Bild», «FrankfurterAllgemeineZeitung», καθώς και οι εφημερίδες οικονομικής ειδησεογραφίας «Handelsblatt» και «Wirtschaftswoche». Σε εβδομαδιαία βάση κυκλοφορεί η εφημερίδα «DieZeit» και τα ειδησεογραφικά περιοδικά «DerSpiegel» και «Focus».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

B.1 Επισκόπηση

Η Γερμανία, με Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) €3.867,1 δις το 2022 αποτελεί τη μεγαλύτερη εθνική οικονομία στην ΕΕ και την 4^η παγκοσμίως, μετά από ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία. Είναι, επίσης η 3^η μεγαλύτερη εξαγωγική δύναμη στον κόσμο, μετά από Κίνα και ΗΠΑ. Διαθέτει ισχυρή βιομηχανική βάση, τεχνολογική υπεροχή, εξωστρέφεια και υψηλή εσωτερική ζήτηση. Ιδιαίτερος ο ανεπτυγμένος δευτερογενής τομέας, δια της παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων υψηλών προδιαγραφών, αλλά και ο τριτογενής τομέας παροχής υπηρεσιών, αποτελούν το θεμέλιο της οικονομίας της Γερμανίας, ενώ συγκριτικά μικρή συμμετοχή στην οικονομική δραστηριότητα καταλαμβάνει η παραγωγή πρώτων υλών και αγροτικών προϊόντων.

Το γερμανικό ΑΕΠ το 2022 ήταν 0,7% υψηλότερο σε σχέση με το 2019, τη χρονιά δηλαδή προτού ενσκήψει η πανδημία. Όπως δήλωσε η νέα Πρόεδρος της Γ/Κεντρικής Στατιστικής Αρχής, DESTATIS, Δρ. R. Brand, *«υπήρξαν σοβαρές ελλείψεις υλικών και σημεία συμφόρησης στη διανομή τους, καθώς επίσης ραγδαία αύξηση των τιμών, ιδίως στα τρόφιμα, έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού και συνέχιση της πανδημίας, αν και η τελευταία είναι εξασθενημένη. Παρά τις δύσκολες αυτές συνθήκες, η γ/Οικονομία στο σύνολό της κατάφερε να έχει καλές επιδόσεις το 2022»*.

Το ομοσπονδιακό έλλειμμα ανήλθε στα € 101,3 δις (ή 2,6% του ΑΕΠ) μειωμένο κατά € 32,9 δις συγκριτικά με το 2021 και κάτω από την τιμή αναφοράς 3% του Σύμφωνου Σταθερότητας. Το δημόσιο χρέος, σε απόλυτους αριθμούς, έφτασε στο υψηλότερο σημείο όλων των εποχών, αλλά, ως ποσοστό του ΑΕΠ υποχώρησε κατά 2,8%.

Το εξωτερικό εμπόριο στηρίζεται κατ' εξοχήν στους κλάδους της αυτοκινητοβιομηχανίας, του μηχανολογικού και ηλεκτρολογικού/ηλεκτρονικού εξοπλισμού, καθώς και της χημικής φαρμακευτικής βιομηχανίας, τα προϊόντα των οποίων απολαμβάνουν διεθνούς αναγνώρισης. Σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία το εξωτερικό εμπόριο (αγαθών) της χώρας συνέχισε να αναπτύσσεται δυναμικά το 2022, χρονιά κατά την οποία αυξήθηκαν σημαντικά τόσο οι εξαγωγές (+14% συγκριτικά με το 2021) όσο και οι εισαγωγές (+24% σε ετήσια βάση).

Λόγω της συγκριτικά μεγαλύτερης απόδοσης των εισαγωγών για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, το πλεόνασμα του εμπορικού συρρικνώθηκε στο χαμηλότερο σημείο της τελευταίας

20ετίας.Ομοίως το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε το 2022 στο χαμηλότερο σημείο της τελευταίας 20ετίας (4¼% του ΑΕΠ).

B.2 Εξέλιξη και Ανάλυση Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	2020	2021	2022
ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές δις €)	3.405,43	3.601,75	3.867,1
Μεταβολή ΑΕΠ (προσαρμοσμένες τιμές % μεταβολή)	-3,7	2,6	1,8
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (€)	40.950	43.292	46.149
Ιδ. κατανάλωση (προσαρμοσμένες τιμές % μεταβολή)	-5,7	0,4	4,6
Πληθωρισμός (%)	0,5	3,1	6,9
Ανεργία (% επί του ενεργού πληθυσμού)	3,3	3,3	2,8
Εξαγωγές αγαθών (δις €)	1.206,9	1.379,3	1.576,8
Εισαγωγές αγαθών (δις €)	1.026,5	1.204,1	1.494,2
Εμπορικό Ισοζύγιο (δις €)	180,4	175,3	82,6
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (δις €)	240,2	278,7	162,3
ΑΞΕ στη Γερμανία (δις €) (stock, τέλος έτους αναφοράς 31.12)	872	852	-
ΑΞΕ Γερμανίας σε υπόλοιπο κόσμο (δις €) (stock, τέλος έτους αναφοράς 31.12)	1.397	1.506	-
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (δις €)	-189,2 (5,7% ΑΕΠ)	-134,2 (3,7% ΑΕΠ)	-101,3 (2,6% ΑΕΠ)
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	68,7	69,3	66,4

Πηγή: Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα (Deutsche Bundesbank), Γερμανική Στατιστική Υπηρεσία (Destatis)
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο, Ιούνιος 2023

B.2.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Η γερμανική οικονομία, επονομαζόμενη και ως ατμομηχανή της Ευρώπης, διατηρεί επί σειρά ετών την κορυφαία θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ ως προς το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν της, με τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία και την Ολλανδία να ακολουθούν, ενώ και σε παγκόσμιο επίπεδο κατατάσσεται διαχρονικά στην 4^η θέση, μετά από Κίνα, ΗΠΑ, Ιαπωνία. Το γερμανικό ΑΕΠ, σε προσαρμοσμένες τιμές, αυξήθηκε το 2022 κατά 1,8%, έναντι αύξησης 2,7% το 2021.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

ΑΕΠ Γερμανίας, προσαρμοσμένες τιμές (μεταβολή από προηγούμενο έτος, %)

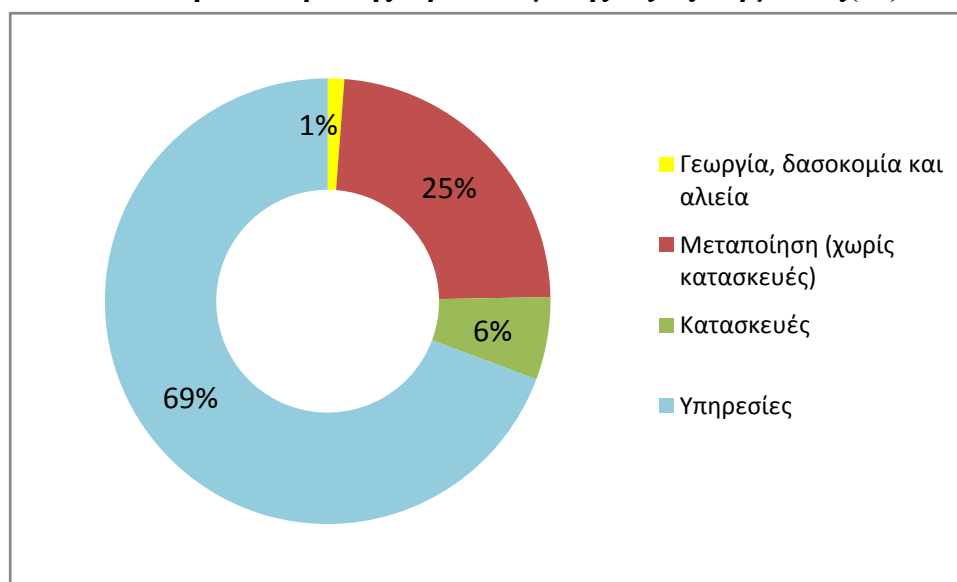
Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Ιανουάριος 2023

Ο ρυθμός της καταγραφείσας ανάπτυξης διαφοροποιείται ανά κλάδο. Ορισμένες υπηρεσίες επωφελήθηκαν από την επανεκκίνηση της οικονομίας μετά την άρση σχεδόν όλων των

περιορισμών. Ιδιαίτερα ισχυρή άνοδος (σε προσαρμοσμένες τιμές) καταγράφηκε, μεταξύ άλλων, στους κλάδους της διασκέδασης και ψυχαγωγίας (+6,3%), των μεταφορών και της εστίασης. Η ισχυρή άνοδος κατά 4,0% του συγκεντρωτικού τομέα «εμπόριο, μεταφορές, διαμονή και εστίαση» οφείλεται, κυρίως, στους προαναφερθέντες κλάδους. Ο κλάδος της επικοινωνίας και των τεχνολογιών πληροφορικής επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή του πορεία και συνέχισε να κινείται ανοδικά (+3,6%), μετά την πρόσκαιρη επιβράδυνση που κατέγραψε μόνο κατά το πρώτο έτος της πανδημίας (2020).

Αν και συγκριτικά είχαν κινηθεί ικανοποιητικά κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης, οι κατασκευές σημείωσαν σημαντική ύφεση το 2022 (-2,3%) λόγω των ελλείψεων σε οικοδομικά υλικά και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, του υψηλού κόστους πρώτων υλών και της επιδείνωσης των συνθηκών χρηματοδότησης λόγω της αύξησης των επιτοκίων. Οι υψηλές τιμές ενέργειας και η ακόμη περιορισμένη διαθεσιμότητα ενδιάμεσων προϊόντων ανέκοψαν την πορεία της μεταποίησης, η άνοδος της οποίας ήταν αναιμική (+0,2%). Όπως και το 2021, η μεταποίηση επηρεάστηκε από τις ελλείψεις και καθυστερήσεις στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, ιδίως το πρώτο εξάμηνο του περασμένου έτους. Η κατάσταση επιδεινώθηκε περαιτέρω μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, που οδήγησε σε νέα εκτόξευση των τιμών της ενέργειας.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4
Σύνθεση Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας Γερμανίας(%)

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία(Destatis), Μάρτιος 2023, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Από την πλευρά της ζήτησης, η ανάπτυξη στηρίχθηκε στην ιδιωτική κατανάλωση, η οποία κατέγραψε δυναμική άνοδο (+4,6%), ανακτώντας σχεδόν τα προ πανδημίας επίπεδα του 2019. Ιδιαίτερα αυξημένες ήταν οι δαπάνες για υπηρεσίες εστίασης, διαμονής, αναψυχή, ψυχαγωγία και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Η αύξηση κατά 1,1% των κρατικών δαπανών τελικής κατανάλωσης το 2022 επίσης συνέβαλε στην ανάπτυξη της οικονομίας.

Το 2022 στη γερμανική οικονομία, ο κλάδος των υπηρεσιών αντιπροσώπευσε περίπου το 69,3% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας. Το μερίδιο της μεταποιητικής βιομηχανίας ανήλθε σε 23,5% και το μερίδιο της κατασκευαστικής βιομηχανίας σε 6%. Με μόλις 1,2% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, το μερίδιο του οικονομικού τομέα της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας ήταν το χαμηλότερο κατά το αναφερόμενο έτος (αν και ενισχυμένο σημαντικά συγκριτικά με το περασμένο έτος).

Η εξέλιξη των Βασικών Δεικτών, που σχετίζονται με το γερμανικό ΑΕΠ / ΑΠΑ αποδίδεται στους Πίνακες 2 έως 4:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών και Σχηματισμός ΑΕΠ Γερμανίας 2020-2022

(σε δις €)	2020	2021	2022
ΑΕΠ	3.405,43	3.601,75	3.867,1
Ιδιωτική Κατανάλωση	1.713,5	1.773,7	1.978,9
Κρατικές Δαπάνες	748	798	848,4
Ακαθάριστες Επενδύσεις σε Πάγιο Κεφάλαιο	736,2	783,8	872,3
Εξαγωγές προϊόντων & υπηρεσιών	1.464,8	1.693,9	1.946,6
Εισαγωγές προϊόντων & υπηρεσιών	1.273,1	1.502,4	1.867,1

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Μάρτιος 2023, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Συμβολή τομέων Οικ. Δραστηριότητας σε διαμόρφωση Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, 2020-2022

(σε € δις)	2020	2021	2022
Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη Αξία	3.088	3.258,6	3.498,5
Γεωργία, Δασοπονία, Αλιεία	25,6	30,6	42,9
Μεταποίηση (χωρίς κατασκευές)	739,2	783,2	820,5
Κατασκευές	167,3	179,8	211,1
Εμπόριο, Φιλοξενία, Μεταφορές	479	516,8	596,5
Πληροφορική & Τηλεπικοινωνίες	154,7	163,8	169,6
Χρηματοοικον.&Ασφαλιστικ. Υπηρεσίες	123,5	123,2	124,8
Κτηματομεσιτικές Υπηρεσίες	332,6	342	350
Υπηρεσίες προς επιχειρήσεις	350,1	376,4	402,1
Δημόσιες Υπηρεσίες, Εκπαίδευση, Υγεία	604,6	628,4	656,2
Λοιπές Υπηρεσίες	111,3	114,4	124,8

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Μάρτιος 2023, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Μεταβολή σημαντικότερων κατηγοριών Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, 2020-2022

Προσαρμοσμένες τιμές, μεταβολή %	2020	2021	2022
Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη Αξία	-3,9	2,7	1,8
Μεταποίηση (χωρίς κατασκευές)	-8,1	5,1	0,2
Κατασκευές	2,0	-1,4	-2,3
Εμπόριο, Φιλοξενία, Μεταφορές	-7,5	2,8	4,0
Πληροφορική & Τηλεπικοινωνίες	0,1	3,6	3,6
Υπηρεσίες προς επιχειρήσεις	-5,0	4,4	2,6
Δημόσιες Υπηρεσίες, Εκπαίδευση, Υγεία	-1,1	2,0	2,5
Λοιπές Υπηρεσίες	-11,6	0,4	6,3

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Μάρτιος 2023, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

B.2.2 Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

B.2.2.1 Αγροτικός Τομέας

Όπως επισημάναμε ήδη, η συμβολή του αγροτικού τομέα (γεωργία, δασοκομία, κτηνοτροφία, αλιεία, ιχθυοκαλλιέργειες) στη διαμόρφωση του ΑΕΠ ανήλθε, το 2022, σε 1,2% (έναντι 0,9% το 2021).

B.2.2.2 Βιομηχανία- Βιομηχανική Παραγωγή

Η μεταποίηση συγκαταλέγεται διαχρονικά μεταξύ των πλέον σημαντικών τομέων της γερμανικής οικονομίας και, από κοινού με τον τριτογενή τομέα, καθιστούν τη Γερμανία την ισχυρότερη οικονομία της ΕΕ και τη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή εξαγωγική δύναμη.

Η συμβολή της βιομηχανίας στο σχηματισμό του ΑΕΠ το 2022 εκτιμάται σε 23,5%, συνυπολογιζομένων δε των κατασκευών ανέρχεται σε σχεδόν 30%. Η βαριά βιομηχανία της Γερμανίας κατασκευάζει πλήθος ανταγωνιστικών και υψηλών προδιαγραφών προϊόντων, επενδύοντας σημαντικά ποσά σε έρευνα για τη βελτίωση της τεχνολογίας και την παραγωγή ανταγωνιστικών και καινοτόμων προϊόντων. Η Γερμανική Κυβέρνηση έχει θέσει ως στόχο, στο πλαίσιο της «Βιομηχανικής Στρατηγικής 2030», την εκτεταμένη χρήση έξυπνων και ψηφιοποιημένων δικτύων σε νευραλγικούς κλάδους της οικονομίας και βιομηχανίας ειδικότερα. Το ήμισυ περίπου των προϊόντων βιομηχανικής παραγωγής κατευθύνεται σε αγορές του εξωτερικού, γεγονός που καταδεικνύει την διαχρονική απήχηση και αποδοχή που απολαμβάνουν τα γερμανικά προϊόντα ανά τον κόσμο.

Τομείς, όπως αυτοκινητοβιομηχανία, μηχανολογικός εξοπλισμός, ιδίως για την κατασκευή οδικών και λοιπών έργων, μεταλλουργία, ηλεκτρονικές συσκευές, χημικά, πλαστικά, και φαρμακευτικά προϊόντα συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον σημαντικών και υψηλής προστιθέμενης αξίας κλάδων της γερμανικής βιομηχανίας, στους οποίους απασχολείται μεγάλος αριθμός εργαζομένων.

B.2.2.3 Υπηρεσίες

Ο τριτογενής τομέας της γερμανικής οικονομίας, ακολουθώντας τις τάσεις των περισσοτέρων ανεπτυγμένων οικονομιών ανά τον κόσμο, σημειώνει συνεχή διεύρυνση και συνέβαλε, το 2022, κατά 69,3% στο σχηματισμό του ΑΕΠ, λειτουργώντας, βέβαια, σε μεγάλο βαθμό συμπληρωματικά προς την ισχυρή εγχώρια βιομηχανία.

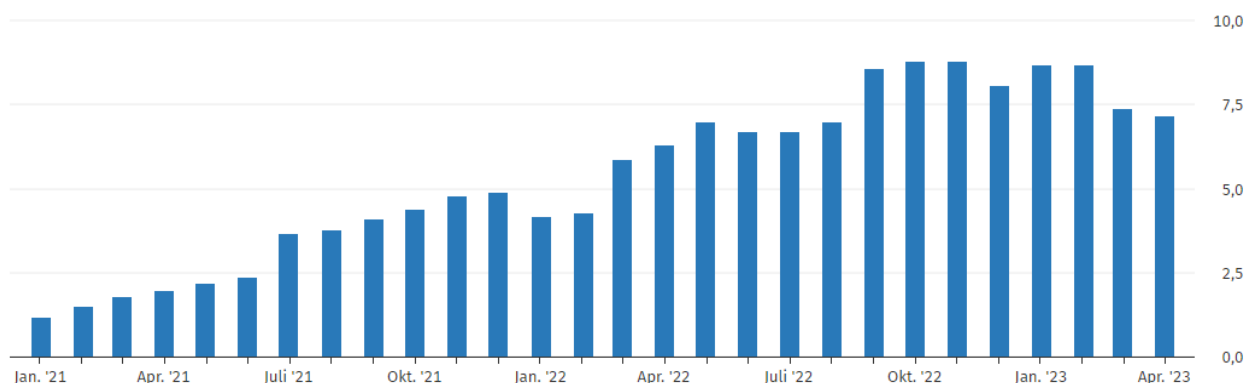
B.2.3 Πληθωρισμός

Το 2022, η μέση τιμή του γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτού (ΔΤΚ) σημείωσε κατακόρυφη αύξηση σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος και διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 6,9%. Το πρόβλημα οξύνθηκε λόγω των υψηλών τιμών ενέργειας και των σοβαρών προβλημάτων στις αλυσίδες αξίας, στον εφοδιασμό πρώτων υλών, πρωτογενών προϊόντων και άλλων αγαθών.

Το Μάιο 2023 ο πληθωρισμός παρέμενε σε υψηλά επίπεδα (6,1%), με τις τιμές καταναλωτή να καταγράφουν εκρηκτική άνοδο στον κλάδο των τροφίμων (+14,9%), αλλά να παρατηρείται επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των ενεργειακών τιμών (+2,9%), η οποία οφείλεται: (α) στην «επίδραση της βάσης σύγκρισης», καθώς τον Μάιο 2022 είχαν ήδη σκαρφαλώσει σε πολύ υψηλά επίπεδα, (β) στη συμβολή του τρίτου πακέτου ελάφρυνσης επιχειρήσεων και νοικοκυριών της Γερμανικής Κυβέρνησης.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

Τιμές καταναλωτή στη Γερμανία 2021 – 2022
(μεταβολή % σε σχέση με αντίστοιχο μήνα περασμένου έτους, 2020=100)

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία(Destatis), 2023

B.2.4 Ιδιωτική, Δημόσια Δαπάνη και Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου(τρέχουσες τιμές)

Σημαντική ώθηση για την αποσόβηση των οικονομικών επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης το 2022 έδωσαν οι κρατικές δαπάνες οι οποίες ανήλθαν σε περίπου € 850 δις σημειώνοντας (έναντι € 800 δις το 2021). Κινητήριο μοχλό για την ανάπτυξη το περασμένο έτος αποτέλεσαν και οι ιδιωτικές δαπάνες οι οποίες αυξήθηκαν σε περίπου €2 τρις από € 1,8 τρις το 2021. Οι (ιδιωτικές και δημόσιες) ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αυξήθηκαν επίσης σημαντικά, ανερχόμενες σε € 872 δις(2021: €783 δις).

B.2.5 Αγορά Εργασίας

Σε ό,τι αφορά την απασχόληση, το 2022 κατεγράφησαν κατά μ.ό. 45,6 εκατομμύρια απασχολούμενοι (+1,3%, ή 589.000 άτομα), ο μεγαλύτερος αριθμός εργαζομένων που έχει ποτέ καταγραφεί στη Γερμανία. Το ποσοστό της ανεργίας διαμορφώθηκε στο 2,8% (2021: 3,3%), το οποίο αντιστοιχεί σε 1,3 εκ. ανέργους. Ο αριθμός αυτός προκύπτει από υπολογισμούς της DESTATIS βάσει των κατευθυντήριων γραμμών του ILO για την εκτίμηση των «μη απασχολούμενων» (που αναζητούν ενεργά εργασία) και δε συμπίπτει με τον αριθμό των επίσημα καταγεγραμμένων ανέργων που είναι μεγαλύτερος (2,4 εκ. το 2022). Ο αριθμός των εργαζομένων που υπόκεινται σε νόμιμες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ανέρχεται σε περίπου 33 εκ., ενώ 3 εκ. ακόμη έχουν κάποια μορφή ασφάλισης γήρατος μέσω ειδικών ρυθμίσεων για τους αγρότες και επαγγελματικών ταμείων αυτοαπασχολούμενων.

Βασικό πρόβλημα αυτήν τη στιγμή είναι η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, με τις εκτιμήσεις να κάνουν λόγο για έως 2 εκ. κενές θέσεις στο σύνολο της παραγωγικής δραστηριότητας. Επί παραδείγματι, στον κλάδο τεχνολογιών αιχμής STEM (Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική και Μαθηματικά), βάσει των πορισμάτων [έρευνας του Ινστιτούτου IW](#) προκύπτει αδυναμία κάλυψης περίπου 300.000 διαθέσιμων θέσεων εργασίας, ένα χάσμα εργατικού δυναμικού που επηρεάζει 36 κατηγορίες STEM. Αντίστοιχα, σύμφωνα με την Ένωση Γερμανών Μηχανικών (VDI), στα τέλη του 2022 υπήρχαν συνολικά 170.300 κενές θέσεις εργασίας για μηχανικούς στην Γερμανία.

Σύμφωνα με την τελευταία περιοδική έρευνα της Συνομοσπονδίας Γερμανικών Επιμελητηρίων Βιομηχανίας και Εμπορίου (Deutsche Industrie- und Handelskammertag/DIHK) μεταξύ των 21.000 μελών της, ως ζήτημα κεντρικής σημασίας με αυξανόμενη ανησυχία (62% έναντι 60% των ερωτώμενων στις αρχές του έτους) αναδεικνύεται η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Σύμφωνα με το DIHK, το

ζήτημα των υψηλών επιτοκίων / ακριβών πρώτων υλών είναι αλληλένδετο με την έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, καθώς όσοι θα επιθυμούσαν να μεταναστεύσουν στη Γερμανία, για να στελεχώσουν γερμανικές εταιρείες, αναζητούν αριθμητικά επαρκείς και οικονομικά προσιτές κατοικίες, οι οποίες, όμως, αυτήν τη στιγμή δεν είναι διαθέσιμες. Η κατάσταση αυτή ναρκοθετεί το πρόγραμμα της Γερμανικής Κυβέρνησης για τουλάχιστον 400.000 νέες, διαθέσιμες και οικονομικά προσιτές κατοικίες στη χώρα.

Ένας ακόμη σημαντικός κίνδυνος, που έρχεται δυναμικότερα στο προσκήνιο και συνδέεται με τα προαναφερθέντα, είναι το κόστος εργασίας: Λόγω της συνεχιζόμενης έλλειψης ειδικευμένων εργαζομένων, αλλά και του αυξανόμενου πληθωρισμού, περισσότερα από τα μισά μέλη του DİHK (53% έναντι 49% στις αρχές του έτους) αντιμετωπίζουν το κόστος εργασίας ως επιχειρηματικό κίνδυνο. Αυτό είναι πιο έντονο σε κλάδους υπηρεσιών με επίπεδα μισθών κάτω του μ.ο., που έχασαν πολλούς εργαζομένους κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης, αλλά τώρα χρειάζονται επειγόντως προσωπικό, όπως η εστίαση (73%), οι υπηρεσίες ταξί (67%) και οι ασφάλειες (65%).

B.2.6 Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας 2022

Σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία το εξωτερικό εμπόριο (αγαθών) της χώρας συνέχισε να αναπτύσσεται δυναμικά το 2022, χρονιά κατά την οποία αυξήθηκαν σημαντικά τόσο οι συνολικές εξαγωγές ανερχόμενες σε €1.577 δις (+14% συγκριτικά με το 2021) όσο και οι συνολικές εισαγωγές ανερχόμενες σε €1.494 δις (+24% σε ετήσια βάση) – βλ. Πίνακα 5.

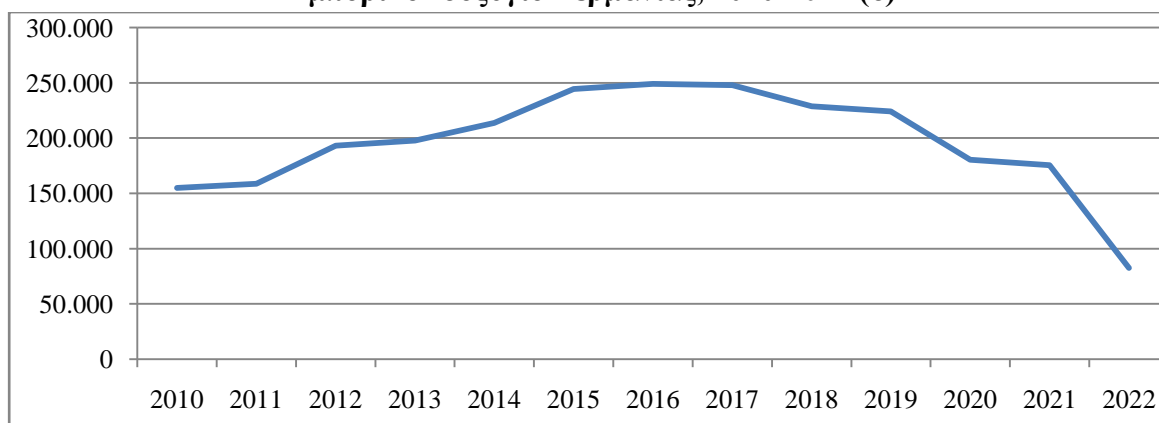
ΠΙΝΑΚΑΣ 5
Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας, 2020-2022

	2020 (σε εκατ. €)	2021 (σε εκατ. €)	2022 (σε εκατ. €)	Μεταβολή 2022/2021 (%)
Εξαγωγές	1.206.928	1.379.346	1.576.759	14,3
Εισαγωγές	1.026.502	1.204.050	1.494.194	24,1
Εμπορικό Ισοζύγιο	180.426	175.296	82.565	-52,9
Όγκος Εμπορίου	2.233.430	2.583.396	3.070.953	18,9

Πηγή: Destatis, Μάιος 2023, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Λόγω της συγκριτικά μεγαλύτερης ανόδου των εισαγωγών για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου συρρικνώθηκε στο χαμηλότερο σημείο της τελευταίας 20ετίας (€82 δις, μειωμένο κατά 53% συγκριτικά με το 2021 – βλ. Γράφημα 6).

ΓΡΑΦΗΜΑ 6
Εμπορικό Ισοζύγιο Γερμανίας, 2010-2022 (€)

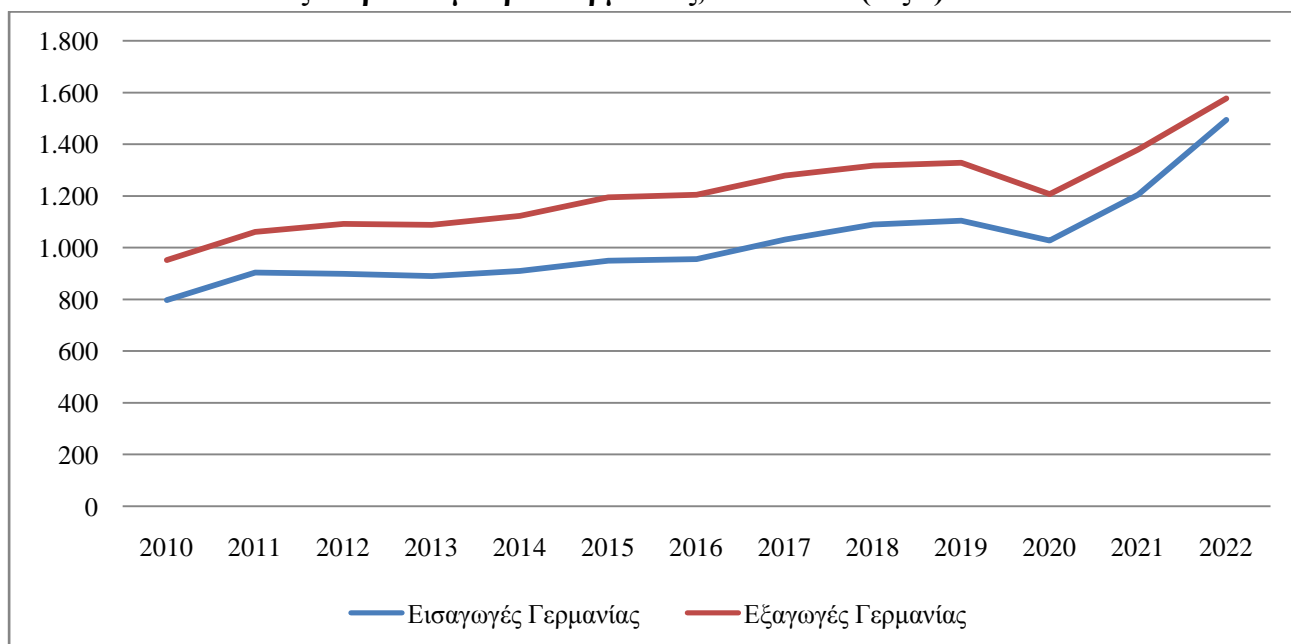

Πηγή: Destatis, Μάιος 2023, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με τη DESTATIS και οικονομικούς αναλυτές, η αιτία για την εκτόξευση της αξίας των εισαγωγών και τη συνακόλουθη συρρίκνωση του εμπορικού πλεονάσματος είναι οι αυξημένες ενεργειακές τιμές: η Γερμανία πρέπει να καλύψει μεγάλο μέρος των ενεργειακών της αναγκών από το εξωτερικό και το υψηλό κόστος των εισαγωγών αυτών, ιδίως μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, αποτυπώνεται στα συγκεντρωτικά στοιχεία του 2022. Φυσικά, οι πληθωριστικές τάσεις επηρέασαν, επίσης ανοδικά, και την αξία των γερμανικών εξαγωγών.

Ο προβληματισμός για τη συρρίκνωση του εμπορικού πλεονάσματος αποτυπώνεται σε δηλώσεις εκπροσώπων του γερμανικού επιχειρηματικού κόσμου: η Γενική Διευθύντρια του Συνδέσμου Γερμανών Βιομηχάνων (Bundesverband der Deutschen Industrie – BDI) προειδοποιεί σχετικά ότι «τα φετινά αποτελέσματα του εξωτερικού μας εμπορίου δεν είναι τόσο καλά όσο φαίνονται».

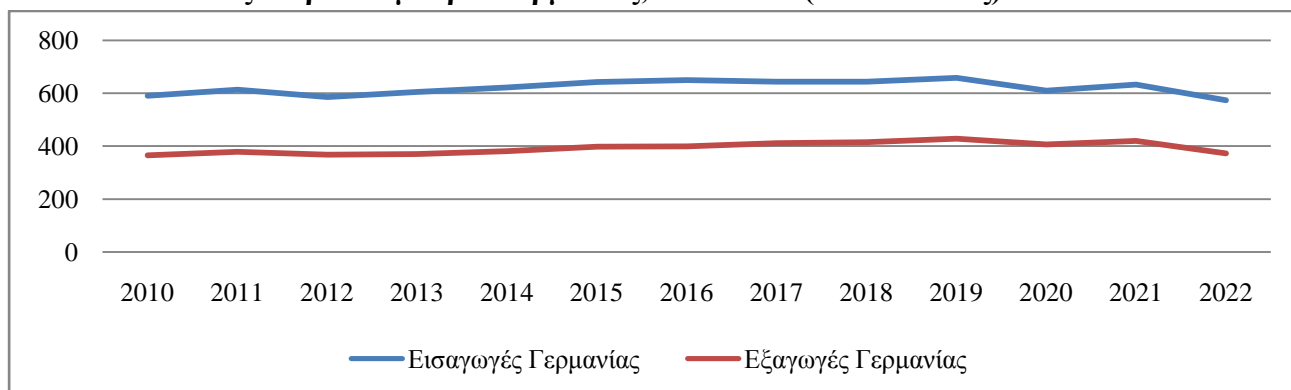
ΓΡΑΦΗΜΑ 7
Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας, 2010-2022 (δισ €)

Πηγή: Destatis, Μάιος 2023, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Πάντως, είναι χαρακτηριστικό, όπως προκύπτει και από το Γράφημα 8, ότι ως όγκος οι γερμανικές εξαγωγές υποχώρησαν κάθετα το 2022 (-11.8% σε ετήσια βάση) και διαμορφώθηκαν στα προ δεκαετίας επίπεδα.

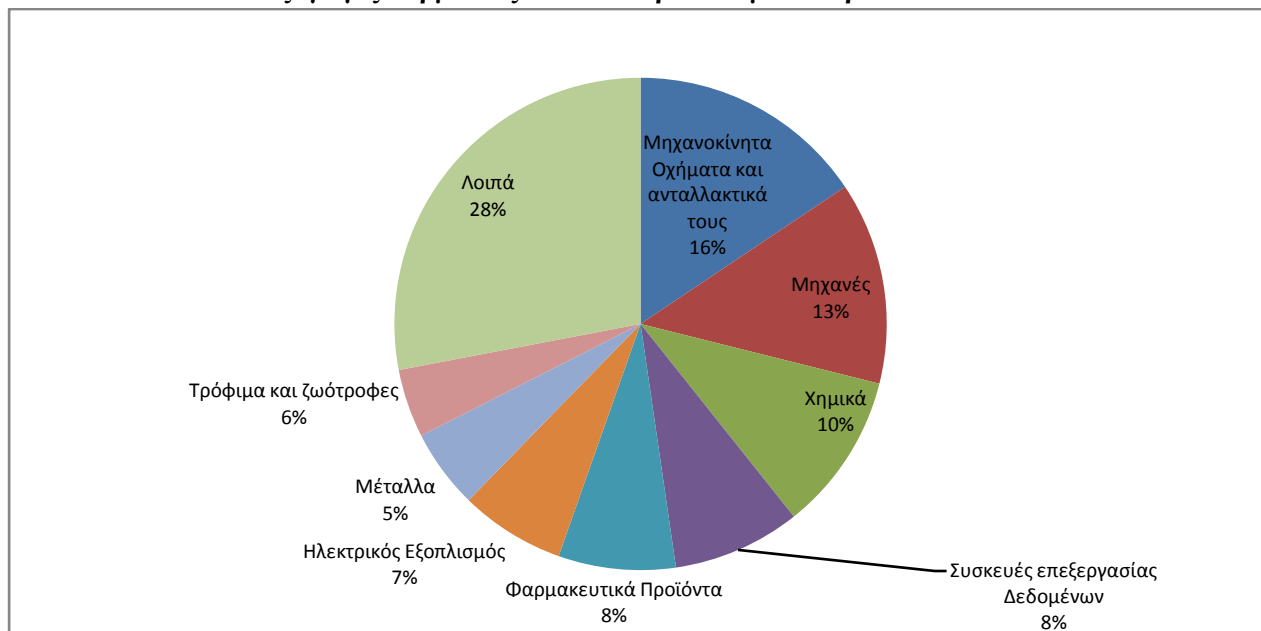
ΓΡΑΦΗΜΑ 8
Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας, 2010-2022 (σε εκ. τόνους)

Πηγή: Destatis, Μάιος 2023, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Η Γερμανία, είναι κατ' εξοχήν βιομηχανική χώρα, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στη διάρθρωση του γερμανικού εξωτερικού εμπορίου, τόσο ως προς το σκέλος των εξαγωγών, όσο και ως προς το σκέλος των εισαγωγών. Σημαντικότερες εξαγωγικές κατηγορίες προϊόντων αποτελούν: μηχανοκίνητα οχήματα και ανταλλακτικά αυτοκινήτων, με μερίδιο 15,6% το 2022 επί συνόλου γερμανικών εξαγωγών, μηχανές με 13,3% και χημικά με 10,4%. Αναλυτικότερα στο Γράφημα 9 που ακολουθεί:

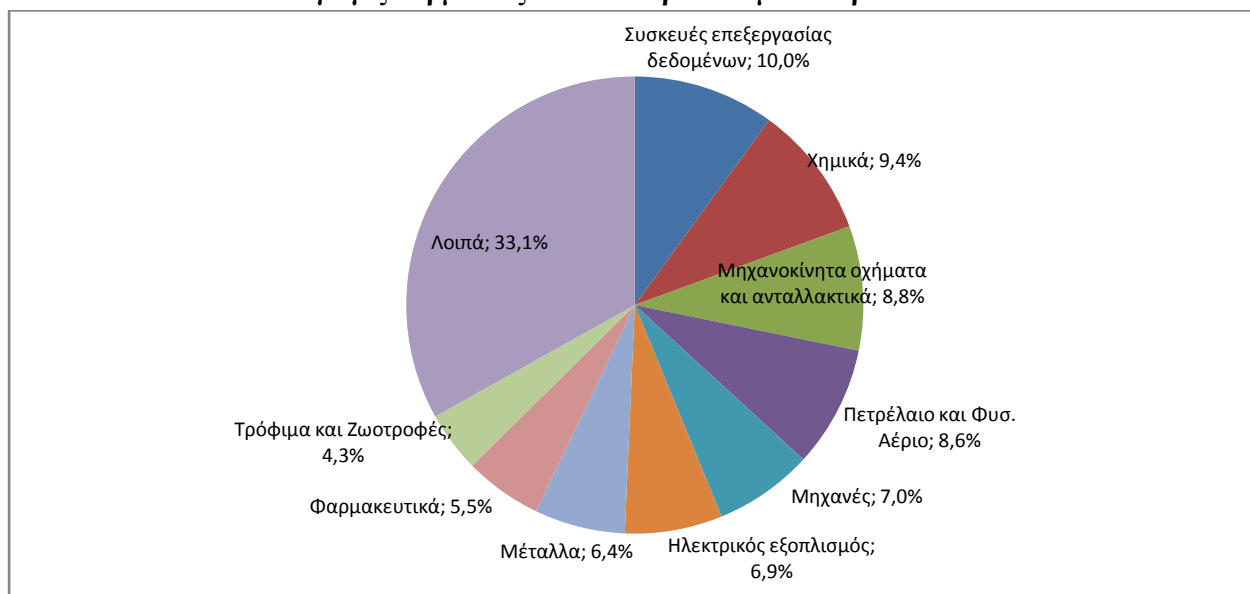
ΓΡΑΦΗΜΑ 9
Εξαγωγές Γερμανίας 2022 – Μερίδιο/Ομάδα Προϊόντων

Πηγή: Destatis, [Μάιος 2023](#), προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Όσον αφορά στις εισαγωγές, τις πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν οι συσκευές επεξεργασίας δεδομένων (10%), τα χημικά (9,4%) και τα μηχανοκίνητα οχήματα και ανταλλακτικά αυτοκινήτων με μερίδιο 8,8%. Αναλυτικότερα στο Γράφημα 10 το οποίο ακολουθεί:

ΓΡΑΦΗΜΑ 10
Εισαγωγές Γερμανίας 2022 – Μερίδιο/Ομάδα Προϊόντων

Πηγή: Destatis, [Μάιος 2023](#), προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Το 2022 το 54,6% των εξαγωγών της Γερμανίας (έναντι 54,5 το 2021), αξίας € 861 δις κατευθύνθηκε προς χώρες της ΕΕ. Ειδικότερα, τα Κ-Μ Ευρωζώνης, απορρόφησαν γερμανικά προϊόντα αξίας € 606 δις ή το 38,4% (έναντι 38,1% το 2021) του συνόλου των γερμανικών εξαγωγών.

Αντιστοίχως, 49,3% των γερμανικών εισαγωγών (έναντι 53% το 2021), αξίας € 736 δις, προήλθε από Κ-Μ ΕΕ. Από χώρες Ευρωζώνης προήλθε το 34% (έναντι 36,5% το 2021) του συνόλου των γερμανικών εισαγωγών, το οποίο αντιστοιχεί σε € 508 δις.

Και το 2022 η Κίνα διατήρησε την 1^η θέση μεταξύ των εμπορικών εταίρων της Γερμανίας. Η αξία του όγκου εμπορίου των δύο χωρών ανήλθε σε € 298,6 δις, έναντι € 246,5 δις το 2021. Στην 2^η θέση αναρριχήθηκαν οι ΗΠΑ, ενώ η Ολλανδία υποχώρησε στην τρίτη θέση. Το 2022 (όπως και πέρυσι) τα περισσότερα γερμανικά προϊόντα εξήχθησαν στις ΗΠΑ, όπου σημειώθηκε αύξηση των εξαγωγών κατά 28% σε σύγκριση με το 2021. Αντιθέτως, οι περισσότερες εισαγωγές πραγματοποιήθηκαν από την Κίνα, με την αξία τους να εκτοξεύεται το 2022 στα € 191,7 δις (+34%).

Αξιοσημειώτες είναι, επίσης, οι μεταβολές στο διμερές εμπόριο με:

- Ρωσία: Οι γερμανικές εξαγωγές υποχώρησαν – συνεπεία των αμοιβαίων κυρώσεων ΕΕ – Ρωσίας – αλλά οι εισαγωγές ρωσικών προϊόντων στη Γερμανία παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα, και μάλιστα αυξημένες (+7,1% σε ετήσια βάση), προφανώς λόγω της προμήθειας ρωσικών ενεργειακών προϊόντων από τη Γερμανία, τουλάχιστον για ένα διάστημα του 2022.
- Νορβηγία: Επισημαίνεται η εκτόξευση των νορβηγικών εξαγωγών στη Γερμανία, εξέλιξη που προφανώς συνδέεται με την προμήθεια ενεργειακών προϊόντων από την τελευταία.

Η χώρα μας, με αξία διμερούς εμπορίου της τάξεως των € 11,4 δις (σύμφωνα με στοιχεία DESTATIS), υποχώρησε κατά μία ακόμη θέση από την 39^η το 2021 στην 40^η θέση το 2022 μεταξύ των εμπορικών εταίρων της Γερμανίας (2020: 38^η). Μάλιστα, το (διευρυμένο το 2022) διμερές εμπορικό πλεόνασμα υπέρ της Γερμανίας ήταν το 15^ο μεγαλύτερο πλεόνασμα της χώρας αυτής μεταξύ όλων των εμπορικών εταίρων της ανά τον κόσμο.

Βλ. αναλυτικότερα Πίνακα 6 για την εξέλιξη του διμερούς εμπορίου της Γερμανίας με τους 30 σημαντικότερους εταίρους της (+ την Ελλάδα, που περιλαμβάνεται στον πίνακα για συγκριτικούς λόγους):

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Οι 30 σημαντικότεροι Εμπορικοί Εταίροι της Γερμανίας για το 2022

α/α	Χώρες	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Όγκος Εμπορίου	Εμπορικό Ισοζύγιο	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Όγκος Εμπορίου	Εμπορικό Ισοζύγιο	Μεταβολή 2022/2021			
		χιλ. €				χιλ. €				%			
		2022				2021				Εξαγωγές	Εισαγωγές	Όγκος Εμπορίου	Εμπορικό Ισοζύγιο
1	Κίνα	106.852.176	191.723.129	298.575.305	-84.870.953	103.564.379	142.964.313	246.528.692	-39.399.934	-3,2	34,4	21,1	115,4
2	ΗΠΑ	156.209.998	92.496.572	248.706.570	63.713.426	121.979.661	72.315.505	194.295.166	49.664.156	28,1	27,9	28	28,3
3	Ολλανδία	110.651.391	119.508.405	230.159.796	-8.857.014	101.050.409	105.113.135	206.163.544	-4.062.726	9,5	13,7	11,6	118,1
4	Γαλλία	116.025.184	69.351.356	185.376.540	46.673.828	102.740.838	61.921.305	164.662.143	40.819.533	12,9	12	12,6	14,3
5	Πολωνία	90.551.784	77.400.724	167.952.508	13.151.060	78.578.365	69.048.094	147.626.459	9.530.271	15,2	12,1	13,8	38
6	Ιταλία	87.494.505	72.302.203	159.796.708	15.192.302	75.525.944	65.388.782	140.914.726	10.137.162	15,9	10,6	13,4	49,9
7	Αυστρία	88.735.893	57.632.060	146.367.953	31.103.833	72.385.049	47.491.821	119.876.870	24.893.228	22,6	21,4	22,1	24,5
8	Ελβετία	70.633.309	55.267.839	125.901.148	15.365.470	60.638.429	49.247.322	109.885.751	11.391.107	16,5	12,2	14,6	34,9
9	Βέλγιο	61.829.153	62.428.456	124.257.609	-599.303	51.411.159	52.302.397	103.713.556	-891.238	20,3	19,4	19,8	-32,8
10	Τσεχία	54.411.949	58.666.364	113.078.313	-4.254.415	47.278.816	49.729.170	97.007.986	-2.450.354	15,1	18	16,6	73,6
11	Ηνωμένο Βασίλειο	73.795.812	37.977.202	111.773.014	35.818.610	65.002.312	32.245.338	97.247.650	32.756.974	13,5	17,8	14,9	9,4
12	Ισπανία	49.035.671	37.332.380	86.368.051	11.703.291	43.931.948	34.179.845	78.111.793	9.752.103	11,6	9,3	10,6	20
13	Νορβηγία	11.193.013	62.105.434	73.298.447	-50.912.421	9.561.339	19.403.345	28.964.684	-9.842.006	17,1	220,1	153,1	417,3
14	Ουγγαρία	32.207.649	33.843.652	66.051.301	-1.636.003	28.999.435	29.623.261	58.622.696	-623.826	11,1	14,3	12,7	162,6
15	Τουρκία	26.975.307	24.572.429	51.547.736	2.402.878	21.308.616	18.565.829	39.874.445	2.742.787	26,6	32,4	29,3	-12,4
16	Ρωσία	14.585.646	35.462.734	50.048.380	-20.877.088	26.631.891	33.115.906	59.747.797	-6.484.015	-45,2	7,1	-16,2	222
17	Σουηδία	29.173.991	18.483.295	47.657.286	10.690.696	26.640.332	16.852.327	43.492.659	9.788.005	9,5	9,7	9,6	9,2
18	Ιαπωνία	20.514.320	25.289.801	45.804.121	-4.775.481	18.245.013	23.477.433	41.722.446	-5.232.420	12,4	7,7	9,8	-8,7
19	Δανία	23.405.757	15.766.622	39.172.379	7.639.135	20.921.188	12.629.595	33.550.783	8.291.593	11,9	24,8	16,8	7,9
20	Ιρλανδία	10.716.802	28.295.196	39.011.998	-17.578.394	7.812.981	21.173.103	28.986.084	-13.360.122	37,2	33,6	34,6	31,6
21	Ρουμανία	20.094.385	17.497.587	37.591.972	2.596.798	18.316.155	14.667.172	32.983.327	3.648.983	9,7	19,3	14,0	-28,8
22	Σλοβακία	16.948.226	19.421.137	36.369.363	-2.472.911	15.216.347	17.039.278	32.255.625	-1.822.931	11,4	14	12,8	35,7
23	Ν. Κορέα	21.526.051	13.138.492	34.664.543	8.387.559	18.732.773	12.629.129	31.361.902	6.103.644	14,9	4	10,5	37,4
24	Ινδία	14.879.648	15.017.439	29.897.087	-137.791	12.429.498	10.878.549	23.308.047	1.550.949	19,7	38,1	28,3	-108,9
25	Ταϊβάν	11.036.500	16.930.162	27.966.662	-5.893.662	9.332.993	12.202.269	21.535.262	-2.869.276	18,3	38,8	29,9	105,4
26	Μεξικό	16.352.960	9.132.172	25.485.132	7.220.788	13.189.744	7.782.931	20.972.675	5.406.813	24	17,4	21,5	33,6
27	Ν. Αφρική	9.793.555	14.260.424	24.053.979	-4.466.869	7.978.498	12.280.222	20.258.720	-4.301.724	22,8	16,1	18,7	3,8
28	Φινλανδία	12.562.870	9.824.979	22.387.649	2.737.891	12.008.393	8.400.919	20.409.312	3.607.474	4,6	17	10	-24,1

29	Βραζιλία	12.907.897	9.378.990	22.286.887	3.528.907	10.484.346	7.542.799	18.027.145	2.941.547	23,1	24,3	23,6	20
30	Καναδάς	12.761.851	7.980.976	20.742.827	4.780.875	10.057.947	6.177.953	16.235.900	3.879.994	26,9	29,2	27,8	23,2
40	Ελλάδα	8.376.946	3.014.548	11.391.494	5.362.398	7.122.531	2.791.701	9.914.232	4.330.830	17,6	8%	14,9	23,8
	Σύνολο	1.576.759.268	1.494.194.248	3.070.953.516	82.565.020	1.379.346.057	1.204.049.732	2.583.395.789	175.296.325	14,3	24,1	18,9	-52,9

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2023, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

B.2.7 Ισοζύγιο πληρωμών

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της γερμανικής οικονομίας μειώθηκε κατά 3½ ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώθηκε στο 4¼% του ονομαστικού ΑΕΠ το 2022 (στοιχεία [Bundesbank](#)). Πρόκειται για τη μεγαλύτερη πτώση από την επανένωση της Γερμανίας και για το χαμηλότερο ισοζύγιο από το 2003. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στο σημαντικά μειωμένο εμπορικό πλεόνασμα και συνδέεται με τη μαζική επιδείνωση των όρων του εμπορίου λόγω της απότομης ανόδου των τιμών της ενέργειας και των εισαγόμενων πρώτων υλών.

Το ισοζύγιο των γερμανικών υπηρεσιών επιδεινώθηκε επίσης λόγω των διασυνοριακών ταξιδιωτικών δαπανών, που επανήλθαν στα προ πανδημίας επίπεδα, ενώ μειωμένο εμφανίζεται και το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών, καθώς η συνολική αποταμίευση συρρικνώθηκε απότομα. Αυτό οφείλεται στη μείωση των δεικτών αποταμίευσης νοικοκυριών και μη χρηματοπιστωτικών εταιρειών, που είχαν αυξηθεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

B.2.8 Κρατικός Προϋπολογισμός - Δημόσιο Χρέος

Σύμφωνα με την [Bundesbank](#), το δημόσιο χρέος στη Γερμανία αυξήθηκε περαιτέρω το 2022 στα € 2,57 τρις (+ 6,8% ή € 71 δις σε σύγκριση με το 2021), κάτι το οποίο οφείλεται, κυρίως, στα μέτρα που ελήφθησαν από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και από τα κρατίδια για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού, αλλά και στα μέτρα στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων λόγω της ενεργειακής κρίσης. Το ποσό αντιστοιχεί σε κατά κεφαλήν χρέος περίπου € 28.000. Πάντως, ο δείκτης χρέους, δηλαδή το δημόσιο χρέος υπολογιζόμενο ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, υποχώρησε το 2022 στο 66,4% (-2,9ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2021).

Πρόκειται για την πρώτη χρονιά, κατά την οποία καταγράφεται αποκλιμάκωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ μετά το 2019 (2021: 69,3%, 2020: 68,7%, 2019: 59,6%, 2018: 61,9%). Σημειώνεται ότι το δημόσιο χρέος της Γερμανίας, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αποκλιμακωνόταν σταθερά επί 9ετία, επιτυγχάνοντας μείωση μεγαλύτερη του 20% μεταξύ 2012 και 2019.

Η αξιοσημείωτη αύξηση του χρέους της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης (+€ 99 δις) αντισταθμίστηκε, σε σημαντικό βαθμό, από τη συγκράτηση του χρέους των ομόσπονδων κρατιδίων: Όλα τα κρατίδια, με εξαίρεση τη Σαξονία – Άνχαλτ (+4,7), κατάφεραν να περιορίσουν τα χρέη τους, με την καλύτερη δημοσιονομική διαχείριση να καταγράφεται στη Βρέμη (-37,8%), τη Σαξονία (-12,2%) και την Έσση (-9%).

Πάντως, παρά τη μείωση του ως ποσοστού του ΑΕΠ, το 2022 κατεγράφη το υψηλότερο δημόσιο χρέος στη Γερμανία όλων των εποχών. Οι ειδικοί αντιμετωπίζουν το αυξανόμενο δημόσιο χρέος ως δυνητικά σοβαρό πρόβλημα, δεδομένου του υψηλότερου κόστους δανεισμού. Όπως επισημαίνει ο επικεφαλής οικονομολόγος της ING Germany, C.Brzeski, *«με την αύξηση των επιτοκίων, η επιβάρυνση του δημοσίου χρέους θα συνεπάγεται μεγαλύτερο μέρος του ετήσιου προϋπολογισμού να κατευθύνεται στην αποπληρωμή του και, κατά συνέπεια, θα παρατηρείται έλλειψη κονδυλίων για 'λογικές' δαπάνες ή επενδύσεις»*.

Το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού εμφανίζεται μειωμένο: πολλά δημοσιονομικά μέτρα σχετιζόμενα με την πανδημία έχουν λήξει, αν και προστέθηκαν νέα μέτρα στήριξης για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και του υψηλού πληθωρισμού. Αναλυτικότερα:

Οι κρατικές δαπάνες κατά το 2022 ανήλθαν σε € 1,922 δις (+4,1% σε σύγκριση με το 2021) και τα έσοδα ανήλθαν σε € 1,820 δις (+6,4% σε σύγκριση με το 2021). Η αύξηση των δαπανών το 2022 οφείλεται στην ανάγκη χρηματοδότησης του φιλόδοξου πακέτου μέτρων για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης. Αντιθέτως, δαπάνες για επιδοτήσεις συνδεδεμένες με την πανδημία υποχώρησαν σημαντικά (-34,8%).

Συνεπώς για τρίτη συνεχόμενη χρονιά κατεγράφη δημοσιονομικό έλλειμμα, ύψους € 101,3 δις (ή 2,6% του ΑΕΠ), δηλαδή μειωμένο κατά € 32,9 δις συγκριτικά με το 2021. Το έλλειμμα της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης ανήλθε στα € 129,2 δις, μειωμένο κατά € 16,7 δις σε ετήσια βάση. Στον περαιτέρω περιορισμό του συνολικού ελλείμματος συνέβαλαν τα δημοσιονομικά των κρατιδίων, που κατέγραψαν πλεόνασμα € 12,4 δις (έναντι ελλείμματος €1,6 δις πέρυσι), και των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης, που κατέγραψαν πλεόνασμα € 6,7 δις (έναντι ελλείμματος €0,1 δις το 2021). Οι δήμοι μάλιστα έκλεισαν το οικονομικό έτος με μικρό πλεόνασμα ύψους €8,8 δις (+€5,7 δις συγκριτικά με πέρυσι).

Η «Επιτροπή Σοφών», το ανώτατο συμβουλευτικό όργανο για τη δημοσιονομική και οικονομική πολιτική της Γερμανικής Κυβέρνησης δηλώνει αισιόδοξη για την πορεία των γερμανικών δημόσιων οικονομικών. Ειδικότερα, προβλέπει ότι οι δαπάνες για το «φρένο» στους λογαριασμούς ενέργειας θα είναι σημαντικά χαμηλότερες των αρχικά εκτιμώμενων λόγω της ταχύτερης του αναμενομένου υποχώρησης των ενεργειακών τιμών από την αρχή τ.έ. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την Επιτροπή Σοφών, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα διαμορφωθεί στο 1,6% το τρέχον έτος και θα συρρικνωθεί περαιτέρω (0,4%) το 2024. Επίσης, το δημόσιο χρέος θα μειωθεί, ως ποσοστό του ΑΕΠ, στο 63,5% φέτος.

B.2.9 Άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ)

Στο τέλος 2021 και βάσει στοιχείων [Bundesbank](#), οι γερμανικές ΑΞΕ στο εξωτερικό αυξήθηκαν κατά 8% συγκριτικά με τα τέλη 2020 και διαμορφώθηκαν στα € 1.506 δις. Αντίθετα, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, οι ΑΞΕ στη Γερμανία υποχώρησαν για πρώτη φορά ύστερα από πολλά χρόνια (-2%) και διαμορφώθηκαν στα € 852 δις.

Οι ΗΠΑ συνέχισαν να καταλαμβάνουν την πρώτη θέση με μερίδιο 29% των γερμανικών επενδύσεων στο εξωτερικό · οι γ/επενδυτές εστιάζουν πρωτίστως σε χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Ακολουθεί στη δεύτερη θέση το Λουξεμβούργο με σημαντικά χαμηλότερο μερίδιο (8%). Η Κίνα αναρριχήθηκε για πρώτη φορά στην τρίτη θέση, μπροστά από το Ηνωμένο Βασίλειο. Το κύριο ενδιαφέρον των Γερμανών επενδυτών στην Κίνα εστιάστηκε στο μεταποιητικό τομέα, ο οποίος αντιπροσώπευε τα 2/3 των εκεί ΑΞΕ (€ 103 δις). Στη Ρωσία, οι γερμανικές άμεσες επενδύσεις ανήλθαν σε € 22 δις (1,5% του συνολικού όγκου επενδύσεων): 700 εταιρείες με γ/συμμετοχή απασχολούσαν 262.000 άτομα. Αντίστοιχα, οι γ/ΑΞΕ στην Ουκρανία ανήλθαν σε € 4 δις (148 επιχειρήσεις με συνολικά 73.000 εργαζόμενους).

Ανά οικονομικό τομέα, οι γερμανικές επιχειρήσεις επένδυσαν € 491 δις ή περίπου το 1/3 του συνόλου των ΑΞΕ στη μεταποίηση. Από τις 8 εκατομμύρια θέσεις εργασίας που κάλυψαν γ/επενδυτές στο εξωτερικό, σχεδόν οι μισές ήταν σε μεταποιητικές εταιρείες. Ακολούθησαν με επενδύσεις € 349 δις οι χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες, συνεισφέροντας περίπου το 24% του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, αλλά μόνο το 4% του εργατικού δυναμικού. Το εμπόριο και η συντήρηση και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων ήταν ο τρίτος κατά σειρά σημαντικότερος επενδυτικός κλάδος (απόθεμα € 236 δις ή 17% του συνόλου). Συνολικά, στο τέλος του 2021, Γερμανοί επενδυτές κατείχαν κεφάλαια σε περισσότερες από 42.000 εταιρείες του εξωτερικού.

Σε ό,τι αφορά το απόθεμα ΑΞΕ στη Γερμανία, οι σημαντικότεροι επενδυτές στη χώρα είναι, κατά σειρά, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ελβετία και το Ην. Βασίλειο.

B.3 Ενέργεια

- Ενεργειακή κρίση: Η κατακόρυφη μείωση των εισαγωγών φ/α από τη Ρωσία και η ιλιγγιώδης αύξηση των τιμών ακόμη και πάνω από € 300 ανά μεγαβατώρα το καλοκαίρι του 2022 δημιούργησαν μεγάλα προβλήματα στη γ/Οικονομία. Παρόλα αυτά, η Γερμανία κατόρθωσε να αναδιαμορφώσει το ενεργειακό της σύστημα για να αντιμετωπίσει τη κρίση, κάτι που ο επικεφαλής της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Ελέγχου Δικτύων/Bundesnetzagentur, C. Müller, χαρακτήρισε ως «μοναδικό επίτευγμα». Η

Γερμανική Κυβέρνηση αναζήτησε νέες πηγές προμήθειας LNG στην Μ. Ανατολή και τις ΗΠΑ, αύξησε εισαγωγές φ/α μέσω αγωγών από την Νορβηγία, Ολλανδία, Βέλγιο και Γαλλία, ενώ παράλληλα προχώρησε στη κατασκευή των πρώτων τερματικών σταθμών εισαγωγής LNG στις βόρειες ακτές της χώρας – στις 17.12.22 εγκαινιάστηκε πρώτος ο σταθμός FSRU στο Wilhelmshaven. Παρόλα αυτά, εξακολουθεί να υπάρχει κίνδυνος έλλειψης φ/α τον επόμενο χειμώνα και οι αρμόδιοι φορείς καλούν τόσο τις επιχειρήσεις όσο και τα ιδιωτικά νοικοκυριά να μειώσουν περαιτέρω τη χρήση φ/α.

- Αλλαγή κτιριακών συστημάτων θέρμανσης: Σύμφωνα με το Νομοσχέδιο του Υπουργείου Οικονομίας / Κλίματος για αντικατάσταση των κτιριακών συστημάτων θέρμανσης θεσπίζεται «υποχρέωση χρήσης ΑΠΕ κατά το δυνατόν και σε ποσοστό τουλάχιστον 65% σε κάθε νέα εγκατάσταση συστήματος θέρμανσης [από 01.01.2024] σε νέα ή υπάρχοντα κτίρια». Επίσης, «το νομοσχέδιο διασφαλίζει ότι δεν θα λειτουργούν συστήματα θέρμανσης με ορυκτά καύσιμα, το αργότερο έως το 2045». Το εν λόγω νομοσχέδιο (Gebäudeenergiegesetz – GEG) κατατέθηκε τελικά προς ψήφιση μέσα Ιουνίου με στόχο να έχει καταστεί Νόμος του γ/Κράτους έως τις αρχές Ιουλίου τ.έ και με μια σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με το αρχικό σχέδιο (προϊόν πολύμηνων και έντονων ενδοκυβερνητικών διαπραγματεύσεων), σύμφωνα με την οποία μέχρι να ολοκληρωθούν τα δημοτικά σχέδια επέκτασης δικτύων τηλεθέρμανσης [δηλαδή έως το 2028-2029], «οι ενδιαφερόμενοι ιδιοκτήτες κτιρίων θα πρέπει να απαλλαγούν από την υποχρέωση εγκατάστασης συστήματος θέρμανσης που να πληρούν την απαίτηση του 65% από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας/ΑΠΕ».
- ΑΠΕ – Ενεργειακή Μετάβαση (Energiewende): Το ιδιαίτερα φιλόδοξο σχέδιο της Γ/Κυβέρνησης προβλέπει κάθετη αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα (80%) έως το 2030 και επίτευξη πλήρους απανθρακοποίησης έως το 2045. Εκτός από την αιολική και την ηλιακή ενέργεια, η Γερμανία καταστρώνει μια ιδιαίτερα φιλόδοξη στρατηγική στον τομέα του «πράσινου υδρογόνου», ώστε να πετύχει την ως άνω στοχοθεσία. Το πρόβλημα για τη Γερμανία έγκειται στο ότι (λόγω των δυσμενών κλιματολογικών συνθηκών στη χώρα) η εγχώρια παραγωγή δεν θα μπορεί να καλύπτει πάνω από το 30% των εκτιμώμενων εγχώριων ενεργειακών αναγκών. Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετήθηκε το 2020 Εθνική Στρατηγική της για το Υδρογόνο, θέτοντας έναν διττό στόχο: Να αξιοποιηθούν οι τεχνολογίες υδρογόνου για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα στη βιομηχανία, τις μεταφορές και την ενέργεια, αλλά και να καταστεί η Γερμανία παγκόσμιος ηγέτης της αγοράς και των τεχνολογιών πράσινου υδρογόνου.

B.4 Οικονομικές προβλέψεις για το 2023-2024

Αντικρουόμενες παραμένουν οι εκτιμήσεις της Γερμανικής Κυβέρνησης, Ινστιτούτων και οικονομολόγων για το αν τελικά η ανάπτυξη της οικονομίας το τρέχον έτος θα κλείσει με θετικό ή αρνητικό πρόσημο. Ύστερα από μακρά περίοδο απαισιοδοξίας, το επιχειρηματικό κλίμα φάνηκε να αντιστρέφεται από τα τέλη του 2022 και οι πιο αξιόπιστοι φορείς αναθεώρησαν επί τα βελτίω τις προβλέψεις τους, κάνοντας πλέον λόγο για ήπια ανάπτυξη το 2023: Στις τελευταίες τους προβλέψεις, η «Επιτροπή Σοφών», το γερμανικό Υπουργείο Οικονομίας αλλά και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμούν την ήπια ανάπτυξη αυτή της γερμανικής οικονομίας μεταξύ 0,2 – 0,4%.

Ωστόσο, σύμφωνα με την τελευταία ανακοίνωση της DESTATIS (Μάιος 2023), το γερμανικό ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 0,3% το α' τρίμηνο τ.έ. σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ παράλληλα οι προσδοκίες για τους επόμενους μήνες παραμένουν ασαφείς, αφού μάλιστα και ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος Ifo υποχώρησε εκ νέου τον Μάιο. Με δεδομένο, άλλωστε, ότι η γερμανική οικονομία συρρικνώθηκε για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο [σ.σ. το ΑΕΠ είχε ήδη μειωθεί κατά 0,5% το δ' τρίμηνο του 2022], έχουν πλέον εκπληρωθεί τα κριτήρια για την είσοδό της στη λεγόμενη «τεχνική ύφεση». Βασικός λόγος για την εν λόγω επιδείνωση είναι ο υψηλός πληθωρισμός και η συνακόλουθη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Πλειοψηφία εμπειρογνομόνων, πάντως, συνεχίζει να υποστηρίζει ότι, παρότι η οικονομία διολίσθησε σε «τεχνική ύφεση», δεν κατέρρευσε ως αρχικά αναμενόταν και, συνακόλουθα, η

προοπτική βελτίωσης τους επόμενους μήνες υφίσταται. Η εν λόγω, θετικότερη του αρχικώς αναμενομένου πορεία του γερμανικού ΑΕΠ το 2023, αποδίδεται από οικονομολόγους σε τρεις παράγοντες: α) Στο ότι απομακρύνεται το ενδεχόμενο έλλειψης στην παροχή φ/α και χορήγησης αυτού «με δελτίο» (gas rationing), ενώ επανέρχονται σε λογικά επίπεδα οι ενεργειακές τιμές, β) Στο μέγεθος του κυβερνητικού προγράμματος στήριξης, που με τα € 200 δις προϋπολογισμού απορροφά σχεδόν στο σύνολό τους τις αυξήσεις στους ενεργειακούς λογαριασμούς επιχειρήσεων και νοικοκυριών, γ) Στην εξομάλυνση των προβλημάτων στην αλυσίδα εφοδιασμού (supplybottleneckseasing) ΗBundesbank αναμένει, ήδη, μικρή ανάπτυξη για το β' τρίμηνο τ.έ., αφού διαβλέπει συγκρατημένη βελτίωση όλων των δεικτών οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και εξομάλυνση των προβλημάτων στην εφοδιαστική αλυσίδα και την αποκλιμάκωση του κόστους της ενέργειας.

Εκφράζοντας το εν λόγω κλίμα συγκρατημένης αισιοδοξίας, τέσσερα κορυφαία γερμανικά Ινστιτούτα Οικονομικών Ερευνών (Ifo, Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών του Halle, IfWKiel και RWI Essen) δημοσίευσαν τον Απρίλιο «Κοινή Εκτίμηση» ([Gemeinschaftsdiagnose](#)), σύμφωνα με την οποία το 2023 θα καταγραφεί ανάπτυξη της γερμανικής οικονομίας της τάξης του 0,3%, η οποία θα επιταχυνθεί το 2024 (1,5%). Όπως επισημαίνει ο T.Wollmershäuser, επικεφαλής οικονομικής έρευνας στο Ινστιτούτο IfO (με έδρα το Μόναχο), η αρχή του 2023 αναμενόταν να είναι δύσκολη, καθώς «ο υψηλός πληθωρισμός και η αύξηση των επιτοκίων ήταν ενδεχόμενο να μειώσουν την ιδιωτική κατανάλωση και να πλήξουν τις κατασκευές», αλλά σταδιακά η οικονομία θα ανακάμψει, «γιατί ο ρυθμός ανόδου του πληθωρισμού θα ανακοπεί αισθητά και τα εισοδήματα θα αυξηθούν απότομα».

Ωστόσο, την αισιοδοξία αυτή δεν φαίνεται να συμμερίζεται το Ερευνητικό Ινστιτούτο της ε/φ Handelsblatt (HRI), το οποίο, αναθεωρώντας προηγούμενες θετικότερες εκτιμήσεις του, προβλέπει πλέον ύφεση της γερμανικής οικονομίας για το 2023 της τάξης του -0,2%. Σύμφωνα με τον πρόεδρο του HRI, B. Rürup, «εξαιτίας της πανδημίας, του πολέμου στην Ουκρανία και του πληθωρισμού έχουν ουσιαστικά χαθεί τέσσερα χρόνια ανάπτυξης και, παρά τους ισχυρισμούς της Γ/Κυβέρνησης, σε καμία περίπτωση η γ/Οικονομία δεν τα πήγε καλά την περίοδο αυτή. Δεν υπήρξε ποτέ έως τώρα μια τόσο μακρά περίοδος οικονομικής στασιμότητας στη μεταπολεμική Γερμανία».

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Προβλέψεις για την πορεία βασικών μεγεθών γ/Οικονομίας τη διετία 2023 – 2024 (%)

	2023			2024		
	ΑΕΠ	Πληθωρισμός	Ιδ. κατανάλωση	ΑΕΠ	Πληθωρισμός	Ιδ. κατανάλωση
Γ/Υπουργείο Οικονομίας	+0,4	+5,9		+1,6	+2,7	
Γ/Επιτροπή Σοφών	+0,2	+6,6	-0,9	+1,3	+3,0	+1,2
Ευρωπαϊκή Επιτροπή	+0,2	+6,8		+1,4	+2,7	
IMF	-0,1	+6,2		+1,1	+3,1	
Gemeinschaftsdiagnose	+0,3	+6,0	-0,0	+1,5	+3,3	+0,7
HRI	-0,2	+5,6	-0,2	+0,9	+3,2	+1,2
DIHK	0,0	+6,0	+0,5			

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Ιούν. 2023, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Γ.1 Διμερές Εμπόριο Αγαθών

Οι διμερείς εμπορικές σχέσεις της χώρας μας με τη Γερμανία βρίσκονται διαχρονικά σε πολύ καλό επίπεδο. Η Γερμανία καταλαμβάνει επί μακρόν μία εκ των δύο πρώτων θέσεων στην κατάταξη των εμπορικών εταίρων της χώρας μας. Οι εμπορικές συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας το 2022, αλλά και η εξέλιξη αυτών την πενταετία 2018-2022 εμφάνισαν την εξής εικόνα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Εμπορικές Συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας 2019-2022 (σε εκ. €)

	2019	2020	2021	2022
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	2.295	2.401	2.781	3.015
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	6.164	6.045	7.107	8.377
ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	8.460	8.445	9.888	11.392
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-3.870	-3.644	-4.236	-5.362

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2023 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

-Οι ελληνικές εξαγωγές προϊόντων προς Γερμανία το 2022, σημειώνοντας αύξηση 8,41%, διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των € 3 δις, έναντι € 2,8 δις το 2021 και € 2,4 δις το 2020, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από Γερμανία το ίδιο έτος αναφοράς, κατέγραψαν αύξηση 17,9%, ανήλθαν σε € 8,4 δις, έναντι € 7,1 δις το 2021 και € 6 δις το 2020.

-Ο όγκος διμερούς εμπορίου το 2022 σημείωσε αύξηση κατά 15,2% και ανήλθε σε € 11,4 δις, έναντι € 9,9 δις το 2021 και € 8,4 δις το 2020. Το εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της χώρας μας το 2022 διευρύνθηκε κατά 26,6% και διαμορφώθηκε στο επίπεδο των € 5,4 δις, έναντι € 4,2 δις το 2021 και € 3,6 δις το 2020.

-Ο δείκτης κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές το 2022, παρέμεινε σχετικά σταθερός σε σχέση με το προηγούμενο έτος (από 39,1% το 2021 ανήλθε σε 36% το 2022), στοιχείο το οποίο καταδεικνύει ότι η προσπάθεια ελληνικών προϊόντων να διατηρήσουν την εξωστρέφειά τους στη γερμανική αγορά παραμένει εντατική και αποδίδει καρπούς, επωφελομένη ιδιαίτερα την ευκαιρία που δόθηκε κατά την πανδημική κρίση.

Από την οπτική πλευρά της Γερμανίας και σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας DESTATIS, η Ελλάδα απετέλεσε το 2022 τον 40^ο, κατά σειρά, εμπορικό εταίρο της Γερμανίας, με συνολικό όγκο εμπορίου € 11,4 δις, που αντιστοιχεί σε μερίδιο 0,4% επί του συνολικού όγκου του διμερούς εμπορίου της Γερμανίας με το εξωτερικό, χάνοντας μία θέση σε σύγκριση με το 2020, οπότε είχε καταλάβει την 39η θέση. Η επίδοση αυτή περιλαμβάνει εισαγωγές από την Ελλάδα ύψους € 3 δις (μερίδιο 0,2% επί των συνολικών εισαγωγών της) και εξαγωγές προς Ελλάδα ύψους € 8,4 δις (μερίδιο 0,5% επί των συνολικών εξαγωγών της Γερμανίας).

Η Γερμανία αποτέλεσε για την Ελλάδα τον 1ο εμπορικό εταίρο, με μερίδιο 8,2% επί του συνολικού όγκου εμπορίου και τον 3ο (μετά την Ιταλία και Βουλγαρία) σε επίπεδο εξαγωγών για τη χώρα μας, με μερίδιο 6,5%. Όσον αφορά στις εισαγωγές μας, η Γερμανία καταλαμβάνει για το 2022 την 2η θέση, μετά τη Ρωσία με μερίδιο 9,2% (2021: 15%). Το ακόλουθο γράφημα αποδίδει την πορεία του διμερούς εμπορίου Ελλάδος-Γερμανίας το χρονικό διάστημα 2019-2022:

ΓΡΑΦΗΜΑ 11

Πηγή: EUROSTAT/ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2023 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.1.1 Ελληνικές εξαγωγές στη Γερμανία το 2022

Γ.1.1.1 Κυριότερες κατηγορίες

Πρώτη κατηγορία στην 2^ηψήφια κατάταξη των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία είναι τα φαρμακευτικά προϊόντα (ΚΣΟ 30), με μερίδιο 15,4%. Στη 2^η θέση βρίσκονται τα προϊόντα αλουμινίου (ΚΣΟ 76) με 12,8% και ακολουθούν: γαλακτοκομικά (ΚΣΟ 04) με μερίδιο 8,1% ηλεκτρικές μηχανές/συσσκευές (ΚΣΟ 85) με μερίδιο 8,1%, κλπ. Οι 15 πρώτες κατηγορίες προϊόντων καλύπτουν το 80% περίπου των συνολικών εξαγωγών της Ελλάδος προς τη Γερμανία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Ελληνικές Εξαγωγές προς Γερμανία 2021-2022

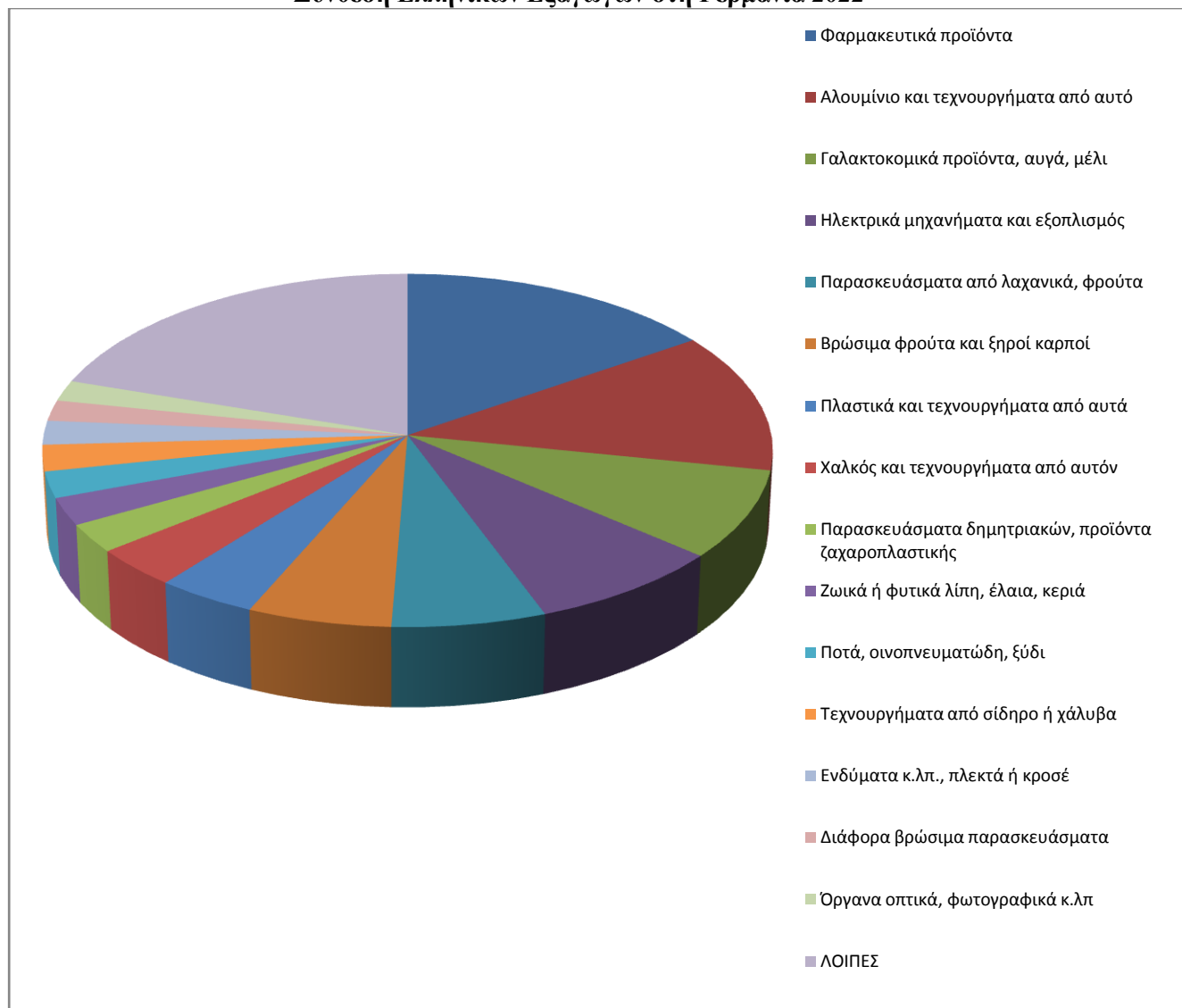
Κυριότερες κατηγορίες σε 2^ηψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ. €)

a/a	ΚΣΟ	ΠΡΟΙΟΝΤΑ *	2021		2022		Μεταβολή (%)
			Αξία (σε χιλ. €)	% συνόλου	Αξία (σε χιλ. €)	% συνόλου	
1	30	Φαρμακευτικά προϊόντα	388.055	13,9	463.011	15,4	19,3
2	76	Αλουμίνιο και τεχνουργήματα από αυτό	279.268	10,0	384.481	12,8	37,7
3	04	Γαλακτοκομικά προϊόντα, αυγά, μέλι	202.449	7,3	244.237	8,1	20,6
4	85	Ηλεκτρικά μηχανήματα και εξοπλισμός	222.543	8,0	242.937	8,1	9,2
5	20	Παρασκευάσματα από λαχανικά, καρπούς και φρούτα	176.758	6,3	191.095	6,3	8,1
6	08	Βρώσιμα φρούτα και ξηροί καρποί	159.108	5,7	176.853	5,9	11,2
7	39	Πλαστικά και τεχνουργήματα από αυτά	103.911	3,7	123.910	4,1	19,3
8	74	Χαλκός και τεχνουργήματα από αυτόν	91.650	3,3	109.635	3,6	19,6
9	19	Παρασκευάσματα δημητριακών κ.λπ., προϊόντα ζαχαροπλαστικής	64.980	2,3	78.772	2,6	21,2
10	15	Ζωικά ή φυτικά λίπη, έλαια, κεράτα	61.310	2,2	72.856	2,5	18,8

11	22	Ποτά, οιοπνευματώδη, ξύδι	83.334	3,0	70.840	2,4	-15,0
12	73	Τεχνουργήματα από σίδηρο ή χάλυβα	55.879	2,0	67.651	2,4	21,1
13	61	Ενδύματα κ.λπ., πλεκτά ή κροσέ	66.967	2,4	56.753	2,2	-15,3
14	21	Διάφορα βρώσιμα παρασκευάσματα	45.931	1,7	56.332	1,9	22,6
15	90	Όργανα και συσκευές μέτρησης κ.λπ	23.676	0,9	53.461	1,9	125,8
		ΛΟΙΠΕΣ	765.880	27,4	601.085	19,9	-21,5
		ΣΥΝΟΛΟ	2.791.699	100,0	3.014.553	100,0	7,98

*με κόκκινο αποδίδονται οι κατηγορίες προϊόντων του κλάδου τροφίμων και ποτών
Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2023 – Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 12 Σύνθεση Ελληνικών Εξαγωγών στη Γερμανία 2022

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2023 – Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Την 1^η θέση στις εξαγωγές της χώρας μας προς Γερμανία κατέλαβαν και το 2022 τα **φαρμακευτικά προϊόντα (ΚΣΟ 30)**, καταγράφοντας αύξηση κατά 19,3%, οι εξαγωγές μας διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €463,01 εκατ., έναντι €388,06 εκατ. το 2021.

Σημαντική αύξηση κατά 37,7% σε σύγκριση με το 2021 παρουσίασαν οι ελληνικές εξαγωγές **προϊόντων αλουμινίου (ΚΣΟ 76)**, οι οποίες ανήλθαν σε € 384,5 εκ. έναντι €279,3 εκ. το 2021.

Τα **γαλακτοκομικά προϊόντα (ΚΣΟ 04)** (κυρίως φέτα) αποτελούν την 3^η σημαντικότερη κατηγορία των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία. Οι εξαγωγές των προϊόντων αυτών σημείωσαν αύξηση κατά 20,6% και διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των € 244,2 εκατ., έναντι € 202,5 εκ. το 2021. Ακολουθούν στην 4^η θέση οι **ηλεκτρικές συσκευές και μέρη αυτών (ΚΣΟ 85)**. Οι εξαγωγές μας το 2022 ανερχόμενες σε € 242,4 εκ., αυξήθηκαν κατά 9,2%.

Στην 5^η θέση της κατάταξης των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία βρίσκονται τα **παρασκευάσματα λαχανικών (ΚΣΟ 20)**, καρπών και φρούτων, οι εξαγωγές των οποίων ανήλθαν σε € 191,1 εκατ., αυξανόμενες κατά 8,1%.

Οι ελληνικές εξαγωγές **φρούτων (ΚΣΟ 08)** προς τη Γερμανία ομοίως αυξήθηκαν εκ νέου μετά από 2 έτη κατά 11,2% και ανήλθαν στα € 176,9 εκατ.

Στην 7^η θέση ανέβηκε η κατηγορία **πλαστικών προϊόντων (ΚΣΟ 39)** οι εξαγωγές των οποίων προς τη Γερμανία αυξήθηκαν κατά 19,3%, έναντι του 2021, ανερχόμενες σε € 123,9 εκατ.

Σημαντική αύξηση 19,6% κατέγραψαν το 2022 και οι ελληνικές εξαγωγές **τεχνουργημάτων από χαλκό (ΚΣΟ 74)**, με € 109,6 εκατ.

Στην κατηγορία των **παρασκευασμάτων με βάση τα δημητριακά (ΚΣΟ 19)** οι εξαγωγές μας προς Γερμανία αυξήθηκαν σημαντικά (21,2%) στα € 78,8 εκατ.

Ομοίως οι ελληνικές εξαγωγές **ελαιολάδου (ΚΣΟ 15)** στη Γερμανία αυξήθηκαν κατά 18,8%, φθάνοντας τα € 72,9 εκατ.

Αντιθέτως σημαντική μείωση 15% κατέγραψαν και οι ελληνικές εξαγωγές **ποτών (ΚΣΟ 22)**, κυρίως ούζο, η αξία των οποίων ανήλθε σε € 70,8 εκατ.

Ομοίως σημαντική μείωση 11,8% καταγράφεται και το 2021 στις εξαγωγές **ενδυμάτων (ΚΣΟ 61)**, η αξία των οποίων ανήλθε σε € 67,7 εκατ.

Σημαντική αύξηση σημειώνεται για πρώτη φορά μετά από 2 έτη στις κατηγορίες **τεχνουργήματα από σίδηρο και χάλυβα (ΚΣΟ 73)** της τάξης του 21,1%, **διάφορα βρώσιμα παρασκευάσματα (ΚΣΟ 21)** της τάξης του 22,6% και **όργανα οπτικά, φωτογραφικά (ΚΣΟ 90)** της τάξης του 125,8%, κατατάσσοντας τις εν λόγω κατηγορίες στις 15 σημαντικότερες για τις ελληνικές εξαγωγές στη Γερμανία.

Μείωση, τέλος 32,4% κατεγράφη στις **λοιπές κατηγορίες** των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία, οι οποίες καταλαμβάνουν το 19,9% επί του συνόλου.

Γ.1.1.2 Κυριότερα προϊόντα

Τα 20 σημαντικότερα ελληνικά εξαγωγίμα προϊόντα στη Γερμανία περιλαμβάνουν (8ψήφια δασμολογική ανάλυση): φάρμακα, φέτα, συσσωρευτές, αλουμίνιο και προϊόντα αυτού, ελαιόλαδο. Η αξία αυτών αποτελεί το 44,5% επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Ελληνικές Εξαγωγές προς Γερμανία 2021-2022

Κυριότερα προϊόντα σε 8ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ €)

α/α	ΚΣΟ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ *	2021		2022		Μεταβολή %
			Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
1	30049000	Φάρμακα	321.434	11,6	392.130	13,1	22,0
2	04069032	Φέτα	143.479	5,2	168.540	5,6	17,5
3	85072020	Συσσωρευτές	81.095	2,9	109.320	3,6	34,8
4	76042990	Προφίλ αλουμινίου	48.349	1,7	64.680	2,2	33,8
5	15091020	Ελαιόλαδο	45.953	1,7	60.196	2,0	31,0
6	74111010	Χάλκινοι Σωλήνες	49.747	1,8	57.600	1,9	15,8
7	76082081	Σωλήνες από κράμα αλουμινίου	34.743	1,3	47.448	1,6	36,6
8	21069098	Παρασκευάσματα διατροφής	35.584	1,3	45.823	1,5	28,8
9	20057000	Ελιές	45.298	1,6	43.792	1,5	-3,3
10	76012020	Ακατέργαστα κράματα αλουμινίου, σε ράβδους ή μπουλόνια	30.148	1,1	42.022	1,4	39,4
11	08101000	Φρέσκες Φράουλες	36.854	1,3	35.236	1,2	-4,4

12	76061220	Φύλλα αλουμινίου	31.773	1,1	33.514	1,1	5,5
13	19012000	Μείγματα και ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας	28.514	1,0	32.430	1,1	13,7
14	08061010	Επιτραπέζια Σταφύλια	22.639	0,8	31.914	1,1	41,0
15	99909929	Όπλα που δεν αναφέρονται αλλού	39.436	1,4	30.663	1,0	-22,2
16	90131010	Όργανα και συσκευές μέτρησης για μηχανές	155	0,006	30.029	1,0	19.919,3
17	73066199	Διάφοροι Σωλήνες	22.349	0,8	27.239	0,9	21,9
18	08092900	Φρέσκα Κεράσια	25.716	0,9	26.811	0,9	4,3
19	85446090	Ηλεκτρ. αγωγοί	19.611	0,7	26.141	0,9	33,3
20	76071190	Λεπτές κορδέλες αλουμινίου	16.304	0,6	25.936	0,9	59,1
Μερικό Σύνολο			1.275.137	46,1	1.331.464	44,5	4,4

*με κόκκινο αποδίδονται οι κατηγορίες προϊόντων του κλάδου τροφίμων και ποτών

Πηγή: DESTATIS, Ιούνιος 2023– Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.1.2 Εισαγωγές στην Ελλάδα από Γερμανία το 2022

Γ.1.2.1 Κυριότερες κατηγορίες

Με βάση τα στοιχεία του κατωτέρω Πίνακα 11, διαπιστώνεται ότι στη σύνθεση των ελληνικών εισαγωγών από Γερμανία κυριαρχούν: φάρμακα, οργανικά χημικά, μηχανήματα και μηχανολογικές συσκευές, ηλεκτρικά μηχανήματα και εξοπλισμός, αεροσκάφη και οχήματα κ.α.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Εισαγωγές από Γερμανία 2021-2022

Κυριότερα προϊόντα σε 2ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ. €)

α/α	ΚΣΟ	ΠΡΟΙΟΝΤΑ *	2021		2022		Μεταβολή (%)
			Αξία (σε χιλ. €)	% συνόλου	Αξία (σε χιλ. €)	% συνόλου	
1	30	Φαρμακευτικά προϊόντα	389.276	5,5	1.081.582	12,9	177,8
2	29	Οργανικές χημικές ουσίες	752.421	10,6	921.342	11,0	22,5
3	84	Μηχανήματα και μηχανολογικές συσκευές	854.876	12,0	828.626	9,9	-3,1
4	85	Ηλεκτρικά μηχανήματα και εξοπλισμός	229.062	3,2	711.106	8,5	210,4
5	88	Αεροσκάφη	71.120	1,0	689.989	8,2	870,2
6	87	Οχήματα	553.479	7,8	627.598	7,5	13,4
7	04	Γαλακτοκομικά προϊόντα, αυγά, μέλι	263.353	3,7	373.819	4,5	42,0
8	39	Πλαστικά	102.574	1,4	362.231	4,3	253,1
9	90	Όργανα οπτικά, φωτογραφικά κ.λπ	276.685	3,9	268.506	3,2	-3,0
10	02	Κρέας	151.847	2,1	189.738	2,3	25,0
11	38	Διάφορα χημικά προϊόντα	145.133	2,0	164.213	2,0	13,2
12	48	Χαρτί, χαρτόνι, είδη από χαρτί	119.105	1,7	161.129	1,9	35,3
13	72	Σίδηρο και ατσάλι	119.215	1,7	128.485	1,5	7,8
14	32	Εκχυλίσματα βαφής, χρώματα, βερνίκια κ.λπ.	84.299	1,2	87.858	1,0	4,2
15	19	Παρασκευάσματα δημητριακών κ.λπ., προϊόντα ζαχαροπλαστικής	64.514	0,9	79.288	0,9	22,9

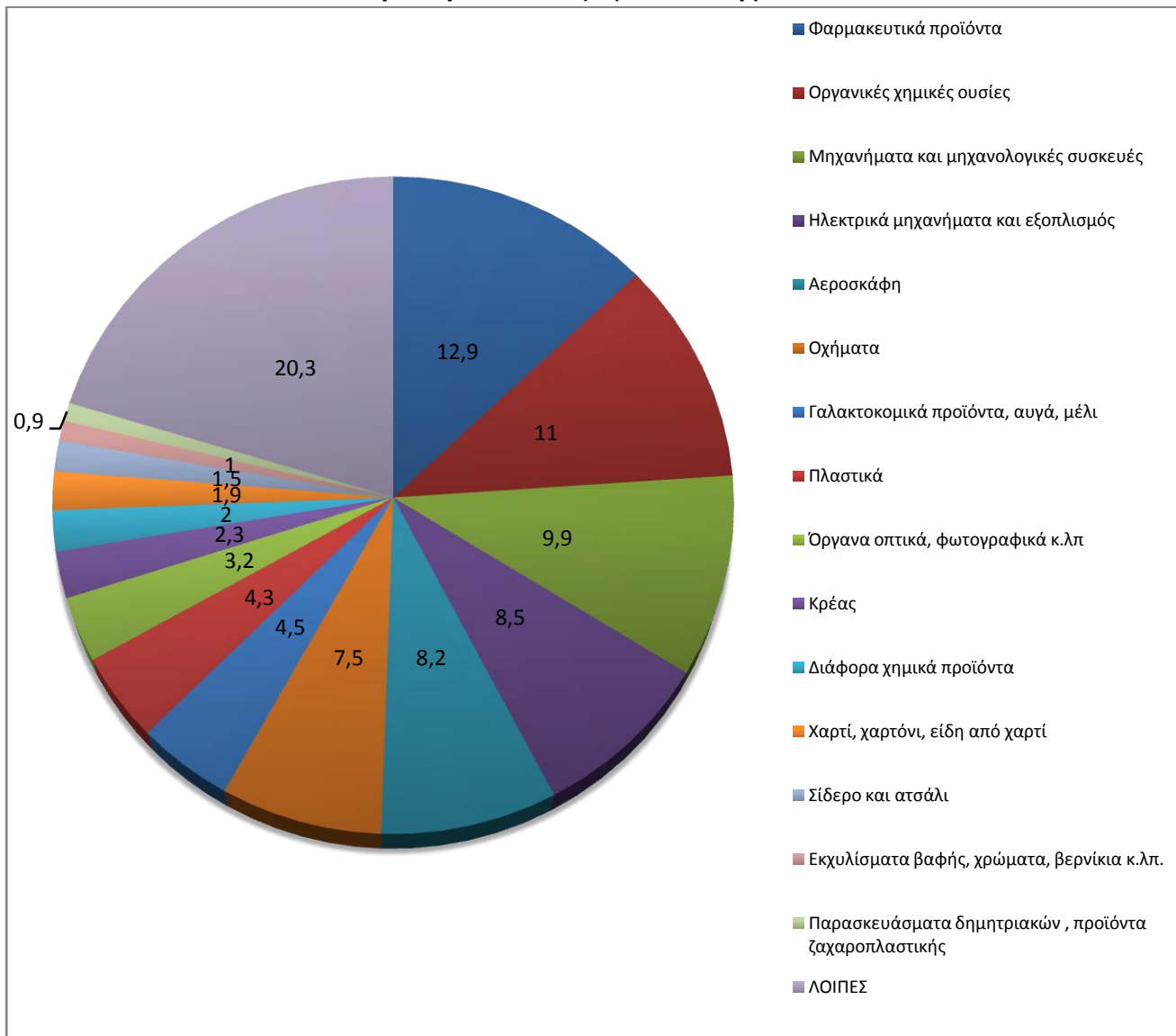
	ΛΟΙΠΕΣ	2.945.574	41,4	1.701.437	20,3	-42,2
	ΣΥΝΟΛΟ	7.122.533	100,0	8.376.947	100,0	17,61

*με κόκκινο αποδίδονται οι κατηγορίες προϊόντων του κλάδου τροφίμων και ποτών

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2023 – Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 13

Σύνθεση Ελληνικών Εισαγωγών από Γερμανία 2022

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2023 – Επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.1.2.2 Κυριότερα προϊόντα

Τα 20 σημαντικότερα εισαγόμενα προϊόντα από τη Γερμανία (8ψήφια δασμολογική ανάλυση) περιλαμβάνουν: αεροσκάφη και μέρη αυτών, φάρμακα, χημικές ενώσεις, οχήματα και εξαρτήματα οχημάτων, ορούς, χοιρινό κρέας, γάλα, τυρί gouda, εμβόλια κατά του COVID-19, τηλεφωνικές συσκευές. Η αξία αυτών συνολικά ανέρχεται στο 41,8% επί του συνόλου των γερμανικών εξαγωγών προς Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Εισαγωγές από Γερμανία στην Ελλάδα 2021-2022

Κυριότερα προϊόντα σε 8ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ. €)

α/α	ΚΣΟ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2021		2022		Μεταβολή %
			Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
1	29321900	Ενώσεις που περιέχουν δακτύλιο φουρανίου	607.234	8,5	775.536	9,3	27,7
2	88024000	Αεροσκάφη και μέρη αυτών	61.090	0,9	682.822	8,2	1017,7
3	30049000	Φάρμακα δοσολογημένα	513.675	7,2	519.797	6,2	1,2
4	30021500	Οροί, ανοσολογικά προϊόντα	183.024	2,6	190.842	2,3	4,3
5	30024110	Εμβόλια κατά του Covid-19	228.150	3,2	119.158	1,4	-47,8
6	87032210	Μηχανές για Αυτοκίνητα	71.478	1,0	110.655	1,3	54,8
7	04069078	Τυρί gouda	70.457	1,0	101.080	1,2	43,5
8	85171300	Κινητά τηλέφωνα	79.452	1,1	92.193	1,1	16,0
9	99888888	Μη διαθέσιμη πληροφορία	79.382	1,1	89.344	1,1	12,5
10	85414300	Φωτοευαίσθητα εξαρτήματα ημιαγωγών	2.614	0,0	87.529	1,0	3248,5
11	04029110	Γάλα	62.956	0,9	85.612	1,0	36,0
12	02031955	Χοιρινό Κρέας	63.063	0,9	82.995	1,0	31,6
13	30021200	Αντιοροί και άλλα κλάσματα αίματος	55.448	0,8	77.527	0,9	39,8
14	85183000	Ακουστικά (και με μικρόφωνο)	41.444	0,6	69.241	0,8	67,1
15	87036010	Αυτοκίνητα, βενζινοκινήτρες, ηλεκτροκινήτρες	55.448	0,8	61.855	0,7	11,6
16	38221900	Μηχανήματα διαγνωστικά	40.971	0,6	58.431	0,7	42,6
17	72085120	Πλατέα προϊόντα, σίδηρο, θερμής έλασης	26.108	0,4	52.194	0,6	99,9
18	17019910	Λευκή ζάχαρη, χωρίς πρόσθετο άρωμα	33.436	0,5	51.724	0,6	54,7
19	30039000	Φαρμακευτικά προϊόντα, μη δοσολογημένα	74.710	1,0	48.845	0,6	-34,6
20	84439990	Ανταλλακτικά και εξαρτήματα για εκτυπωτές	50.031	0,7	45.854	0,5	-8,3
		ΜερικόΣύνολο	2.400.171	33,7	3.403.234	40,6	41,8

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2023 – Επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.2 Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών Ελλάδος-Γερμανίας

Το διμερές εμπόριο υπηρεσιών της χώρας μας με τη Γερμανία είναι διαχρονικά πλεονασματικό, κυρίως λόγω του τουρισμού.

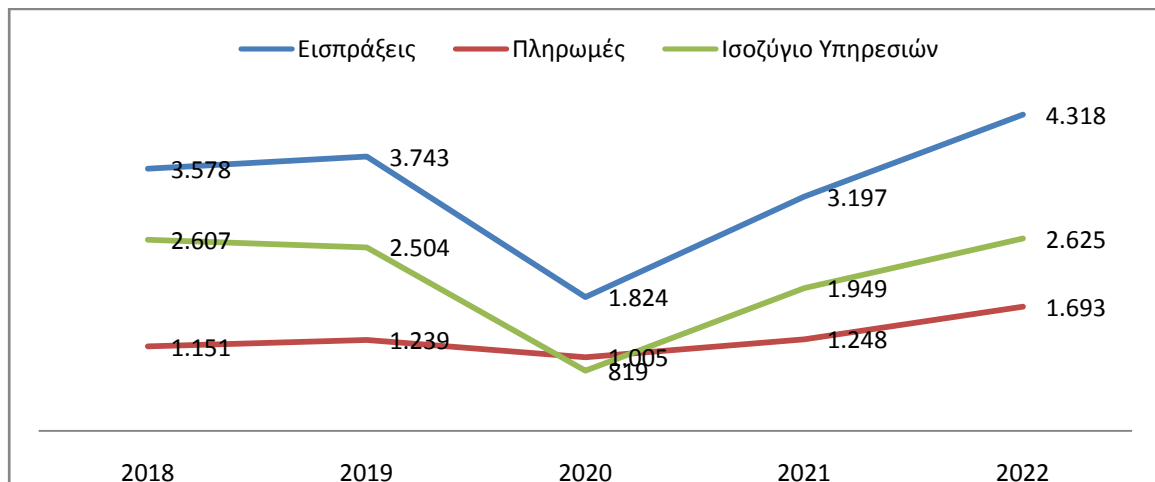
ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών Ελλάδος Γερμανίας 2018-2022

(αξία σε εκατ. €)	2018	2019	2020	2021	2022
Εισπράξεις	3.758	3.743	1.824	3.197	4.318
Πληρωμές	1.151	1.239	1.005	1.248	1.693
Ισοζύγιο υπηρεσιών	2.607	2.504	819	1.949	2.625

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιούλιος 2023– Επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 14

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2023

Αναλυτικότερα, η εικόνα του διμερούς εμπορίου υπηρεσιών με τη Γερμανία αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

Διμερές Ισοζύγιο Υπηρεσιών με Γερμανία

	2018 (σε εκ. €)	2019 (σε εκ. €)	2020 (σε εκ. €)	2021 (σε εκ. €)	2022 (σε εκ. €)	% συνόλου
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	2.607	2.504	819	1.949	2.625	-
Εισπράξεις	3.758	3.743	1.824	3.197	4.318	100
Υπηρεσίες μεταποίησης αγαθών τα οποία ανήκουν σε άλλους	2	2	4	4	2	0,05
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής που δεν περιλαμβάνονται αλλού	5	15	16	18	17	0,39
Ταξιδιωτικό	2.962	2.959	1.134	2.316	3.256	75,41
Θαλάσσιες μεταφορές	114	59	66	124	106	2,45
Λοιπές μεταφορές	313	281	233	235	282	6,53
Κατασκευαστικές	26	20	44	29	51	1,18
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	50	47	58	52	67	1,55
Χρηματοοικονομικές	14	31	13	54	40	0,93
Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	5	5	1	1	1	0,02

Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	45	57	72	92	130	3,01
Λοιπές υπηρεσίες	172	186	141	178	257	5,95
Πληρωμές	1.151	1.239	1.005	1.248	1.693	100
Υπηρεσίες μεταποίησης αγαθών τα οποία ανήκουν σε άλλους	1	1	0	0	0	0,00
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής που δεν περιλαμβάνονται αλλού	24	12	15	24	43	2,54
Ταξιδιωτικό	233	263	107	142	194	11,46
Θαλάσσιες μεταφορές	35	17	32	32	27	1,59
Λοιπές μεταφορές	427	448	367	475	754	44,54
Κατασκευαστικές	5	22	13	22	16	0,95
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	133	149	152	163	202	11,93
Χρηματοοικονομικές	34	27	26	33	30	1,77
Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	27	8	10	12	14	0,83
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	90	104	107	85	111	6,56
Λοιπές υπηρεσίες	112	137	110	226	200	11,81

Πηγή: ΕΛΣΤΑ – Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Ιούνιος 2023

Στις εισπράξεις κυριαρχεί ο τουρισμός με μερίδιο 75,41% επί του συνόλου και ακολουθούν οι μεταφορές, με μερίδιο 6,53%. Στην πλευρά των πληρωμών οι σημαντικότερες κατηγορίες είναι: οι μεταφορές 44,54%, οι υπηρεσίες ασφάλισης 11,93% και ο τουρισμός 11,46%.

Γ.3 Διαπιστώσεις και επισημάνσεις

Βάσει των ανωτέρω στοιχείων συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

Η χώρα μας κατατάσσεται διαχρονικά σε χαμηλή θέση μεταξύ των προμηθευτών της Γερμανίας, ως προς τα περισσότερα εξαγωγικά της προϊόντα, ενώ αντίθετα το διμερές εμπόριο υπηρεσιών παραμένει πλεονασματικό για την Ελλάδα, κυρίως χάρη στον τουρισμό.

Η σύνθεση και διαστρωμάτωση των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία κυριαρχείται από προϊόντα των κλάδων εντάσεως εργασίας και χαμηλής προστιθεμένης αξίας, εν αντιθέσει με τη δομή των γερμανικών εξαγωγών προς Ελλάδα, όπου δεσπόζουν βιομηχανικά προϊόντα υψηλής προστιθεμένης αξίας, γεγονός το οποίο αντανακλάται στο διευρυνόμενο εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της Ελλάδος. Οι εξαγωγές προϊόντων εντάσεως εργασίας υφίστανται ισχυρό ανταγωνισμό από ομοειδή προϊόντα χωρών χαμηλού εργατικού κόστους παραγωγής, ενώ ελληνικά προϊόντα με ενσωματωμένη τεχνολογία έχουν μικρή συμμετοχή στη διάρθρωση των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία.

Ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις ενδιαφέρονται έντονα για τη γερμανική αγορά, μεταξύ άλλων και λόγω της ελληνικής ομογενειακής παρουσίας στη χώρα. Το ενδιαφέρον αυτό αντανακλάται στον μεγάλο αριθμό αιτημάτων για παροχή πληροφοριών, από μεγάλες εξαγωγικές, έως μικρές ή/και νεοφυείς επιχειρήσεις, που απευθύνονται στο Γραφείο μας.

Βασικά χαρακτηριστικά της γερμανικής αγοράς αποτελούν: η υψηλή αγοραστική δύναμη, η συνειδητοποιημένη συμπεριφορά του καταναλωτικού κοινού, η γενικευμένη εφαρμογή της σχέσης τιμής/ποιότητας, η προστασία του περιβάλλοντος, η ροπή προς βιολογικά προϊόντα κ.λπ.

Η πανδημική κρίση λειτούργησε θετικά ως προς την αύξηση των ελληνικών εξαγωγών προς τη Γερμανία έως το 2021, ωστόσο από το 2022 άνοιξε ξανά η «ψαλίδα» του εμπορικού ελλείμματος σε βάρος της χώρας μας. Ο όγκος διμερούς εμπορίου σε κάθε περίπτωση συνέχισε να αυξάνεται και ξεπέρασε τα προ της κρίσης του κορωνοϊού επίπεδα. Προς την κατεύθυνση αυτή συνέβαλλε κυρίως η ανάκαμψη των γερμανικών εξαγωγών, ιδίως εξαρτημάτων αεροσκαφών, ημιαγωγών, των οποίων η αξία είναι υψηλή.

Γ.4 Προοπτικές και δράσεις προς ανάπτυξη των ελληνογερμανικών οικονομικών σχέσεων

- Διοργάνωση εκδηλώσεων σε επίπεδο ομοσπονδιακών και περιφερειακών επιμελητηρίων στη Γερμανία, με τη μορφή ημερίδων και στοχευμένων B2B επιχειρηματικών συναντήσεων, σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος
- Διοργάνωση ειδικών δράσεων για την προβολή κλάδων ελληνικού ενδιαφέροντος (φάρμακα, δομικά υλικά, τρόφιμα-ποτά, ενέργεια-ΑΠΕ, περιβάλλον-κλίμα, ναυτιλιακά- συνεργασία λιμένων, Υψηλή Τεχνολογία και Νεοφυής Επιχειρηματικότητα, Ψηφιοποίηση/ΤΠΕ και Smart Cities)
- Πύκνωση επαφών/ επισκέψεων Ελλήνων αξιωματούχων στη Γερμανία και συνοδεία τους από διευρυμένες επιχειρηματικές αποστολές
- Διοργάνωση επιχειρηματικών “Roadshow” και συναντήσεων με επιλεγμένες γερμανικούς ομίλους και εταιρείες
- Διεύρυνση κύκλου επαφών με εισαγωγείς ελληνικών προϊόντων για την πραγματοποίηση δράσεων επιχειρηματικής δικτύωσης μεταξύ ελληνικών και γερμανικών επιχειρήσεων με τη σύμπραξη αρμόδιων φορέων
- Συνδρομή ελληνικών συμμετοχών σε Διεθνείς Εκθέσεις και εκπόνηση σχετικών μελετών-κλαδικών ερευνών αγοράς προ της συμμετοχής τους αυτής
- Στοχευμένες επαφές με Διπλωματικές Αρχές χωρών με συγγενή με την Ελλάδα συμφέροντα
- Ειδικά για τα τρόφιμα-ποτά διοργάνωση εκδηλώσεων σε συνεργασία με αλυσίδες σουπερμάρκετ, καταστήματα πώλησης προϊόντων «Delikatessen» και βιολογικών προϊόντων για την προβολή ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων και διοργάνωση εκδηλώσεων γευστιγνωσίας ελληνικής γαστρονομίας, σε συνεργασία με Έλληνες Chefs και προβολή τους σε τοπικά MME και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Σε ανωτέρω δράσεις το Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου, ως παγίως πράττει καθ’ ύλην αρμοδιότητας, είναι έτοιμο να συνδράμει κλαδικούς φορείς και επιχειρήσεις της χώρας μας, οι οποίοι ενδιαφέρονται για πραγματοποίηση επιχειρηματικής αποστολής καθώς και προκαταρκτικών διερευνητικών επαφών στη γερμανική αγορά, ενώ παράλληλα διαμεσολαβεί με τη διευθέτηση κατάλληλων επαφών με θεσμικούς φορείς για την άρση εμποδίων που άπτονται της πρόσβασης στη γερμανική αγορά.

Γ.5 Επενδύσεις

Γ.5.1 Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος, το απόθεμα των γερμανικών Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) στην Ελλάδα, *interms of stock* την 31.12.2021 (προσωρινά στοιχεία), ανήλθε σε €6,8 δις, σημειώνοντας αύξηση για πρώτη φορά μετά την πανδημική κρίση, όπως καταδεικνύει ο Πίνακας 15.

Από το Γράφημα 15 συνάγεται ότι το απόθεμα των γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στην Ελλάδα κινείται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα έως το 2017, οπότε και οι γερμανικές ΑΞΕ αυξήθηκαν σημαντικά από € 5,0 δις (το 2016) σε € 6,4 δις (το 2017), ενώ την τελευταία 5ετία κινούνται ετησίως αυξητικά, με εξαίρεση το 2020, οπότε και σημειώθηκε για πρώτη φορά σημαντική μείωση κατά 32,4%, εξαιτίας της πανδημικής κρίσης, οι επιπτώσεις της οποίας όμως άρχισαν να αμβλύνονται με σχετικά γοργούς ρυθμούς.

Έτσι, το 2021 η Γερμανία επανεκατέλαβε την 1^η θέση, μεταξύ των χωρών προέλευσης των ΑΞΕ στη χώρα μας, με μερίδιο 18,3% επί του συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου (*stock*).

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα 2017-2021

Συνολικά κεφάλαια (stock) τέλος έτους αναφοράς

α/α	Χώρεςπροέλευσης	2017 σε € εκατ.	2018 σε € εκατ.	2019 σε € εκατ.	2020 σε € εκατ.	2021* σε € εκατ.	Μεταβολή 2021/20 (%)	% επί συνόλου ΑΞΕ 2021
1	Γερμανία	6.438	6.956	8.232	5.639	6.799	20,6	18,3
2	Λουξεμβούργο	6.446	6.547	8.012	5.469	6.596	20,6	17,7
3	Ολλανδία	4.805	5.009	6.371	6.029	6.197	2,8	16,7
4	Ελβετία	2.842	3.106	3.169	2.629	2.961	12,6	8,0
5	Βέλγιο	668	1.133	2.411	1.895	1.865	-1,6	5,0
6	Ιταλία	1.035	1.334	1.540	1.267	1.572	24,1	4,2
7	Ηνωμένο Βασίλειο	458	686	578	1.336	1.447	8,3	3,9
8	ΗΠΑ	864	838	1.107	971	1.289	32,7	3,5
9	Γαλλία	1.454	1.330	1.534	924	1.071	15,9	2,9
10	Χονγκ Κονγκ	621	668	1.046	820	989	20,6	2,7
11	Ισπανία	722	686	703	993	897	-9,7	2,4
12	Κύπρος	-1.442	-98	1.059	429	820	91,1	2,2
13	Κίνα	107	224	356	608	662	8,9	1,8
14	Τσεχία	11	19	299	410	662	61,5	1,8
15	ΗΑΕ	12	18	204	207	258	24,6	0,7
16	Ιρλανδία	396	392	345	81	245	202,5	0,7
17	Βερμούδες	1	1	1	207	208	0,5	0,6
18	Αυστρία	423	255	248	181	190	5,0	0,5
	ΣΥΝΟΛΟ	27.852	31.212	40.194	31.849	37.182	16,7	100,0

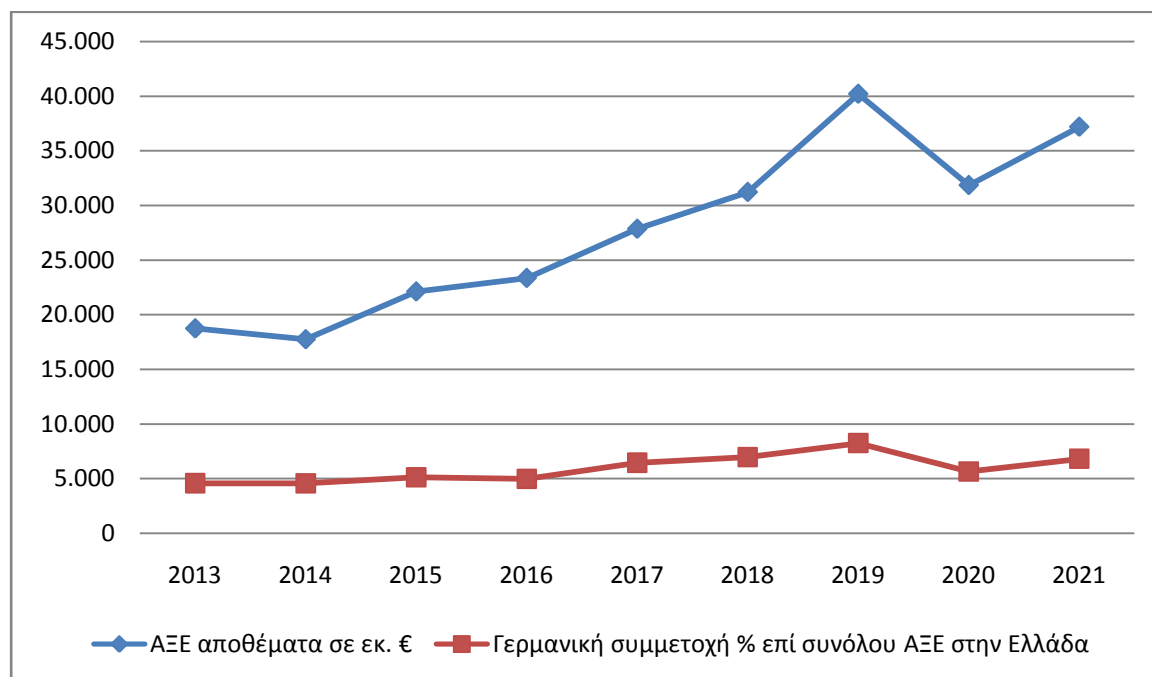
* τελευταία διαθέσιμα/προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2022 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 15

Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα 2013-2021 (εκατ. Ευρώ)

Συνολικά κεφάλαια (termsofstock), τέλος έτους αναφοράς

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2023 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ομοσπονδιακής Τραπέζης της Γερμανίας, το συνολικό επενδεδυμένο κεφάλαιο γερμανικών συμφερόντων στην Ελλάδα την 31.12.2021, σημειώνοντας αύξηση 3,67% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (2020: €5,07 δις), διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €5,26 δις

(Πίνακας 16). Το 2021 δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα 136 καταγεγραμμένες επιχειρήσεις γερμανικών συμφερόντων, με 24.000 εργαζομένους και ετήσιο κύκλο εργασιών €9,43 δις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα (στοιχεία Bundesbank)					
Συνολικά κεφάλαια (stock) τέλος έτους αναφοράς					
	2017 (σε εκ. €)	2018 (σε εκ. €)	2019 (σε εκ. €)	2020 (σε εκ. €)	2021 (σε εκ. €)
Καθαρό Ενεργητικό στην Ελλάδα*	3.924	4.116	4.845	5.074	5.260
Αριθμός επιχειρήσεων γερμανικών συμφερόντων	137	131	133	130	136
Αριθμός εργαζομένων	28.000	31.000	30.000	29.000	24.000
Ετήσιος κύκλος εργασιών (δισ €)	8,27	9,63	9,49	8,84	9,43

*καθαρό υπόλοιπο: απαιτήσεις μείον υποχρεώσεις επιχειρήσεων γερμανικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα

Πηγή: Bundesbank, Ιούνιος 2023, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Μεταξύ των δραστηριοποιουμένων γερμανικών εταιρειών στην Ελλάδα συγκαταλέγονται οι: Deutsche Telekom, Allianz, Bayer, Böhringer-Ingelheim, DHL, MercedesBenz, MediaMarkt, Nokia-Siemens Networks, Siemens, Lidl, Robert Bosch, Siemens, Beiersdorf, Osram, Henkel, SAP, Fraport AG, Big Dutchman, Next.e.GO Mobile SE, Volkswagen, RWE, TeamViewer CGS, Comquent, P&I, Onelity, Prodyna, MVI, Infoteam, κ. ά.

Γ.5.2 Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

Ελληνικές Άμεσες Επενδύσεις στο εξωτερικό 2017-2021

Συνολικά κεφάλαια (stock) τέλος έτους αναφοράς

α/α	Χώρες υποδοχής	2017 σε εκατ. €	2018 σε εκατ. €	2019 σε εκατ. €	2020 σε εκατ. €	2021* σε εκατ. €	Μεταβολή 2021/20 (%)	(%) επί συνόλου ΑΞΕ 2021
1	Κύπρος	4.145	4.405	4.626	4.692	4.269	-9,0	34,6
2	Βουλγαρία	1.230	1.183	1.092	1.379	1.517	10,0	12,3
3	Ρουμανία	1.495	1.544	1.249	698	1.194	71,1	9,7
4	Ολλανδία	1.822	1.768	1.579	1.169	1.112	-4,9	9,0
5	Βέλγιο	128	130	137	357	599	67,8	4,9
6	Σερβία	387	280	188	664	585	-11,9	4,7
7	Λουξεμβούργο	-320	-322	-101	426	539	26,5	4,4
8	Βόρεια Μακεδονία	197	202	229	405	458	13,1	3,7
9	Τουρκία	128	239	235	316	337	6,6	2,7
10	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	873	686	689	324	332	2,5	2,7
11	Αλβανία	792	546	221	116	286	146,6	2,3
12	Ιρλανδία	11	12	12	-48	283	-689,6	2,3
13	Ιταλία	474	490	507	344	256	-25,6	2,1
14	ΗΠΑ	2.033	2.187	3.172	397	248	-37,5	2,0
15	Αυστρία	602	364	217	261	218	-16,5	1,8
16	Βερμούδες	0	0	0	245	176	-28,2	1,4
17	Ισπανία	128	97	73	135	144	6,7	1,2
18	Γερμανία	306	322	333	133	138	3,8	1,1
	ΣΥΝΟΛΟ	16.763	17.029	17.123	11.145	12.329	10,6	100,0

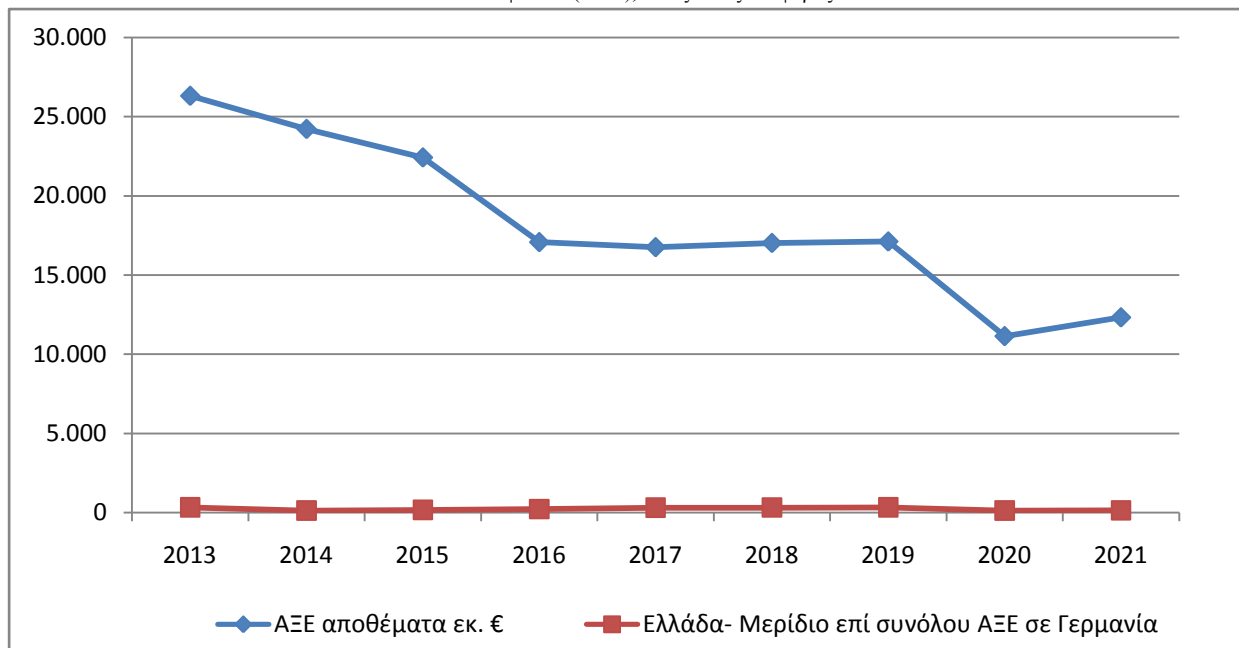
* τελευταία διαθέσιμα/προσωρινά στοιχεία

Πηγή Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2023, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Τραπέζης Γερμανίας, από το 2013 μέχρι το 2016 οι ελληνικές ΑΞΕ στη Γερμανία μειώνονταν διαρκώς, ενώ το 2017 επανήλθαν σε ανοδική πορεία, μέχρι το 2020 οπότε και οι ελληνικές επενδύσεις αντιμετώπισαν το αρνητικό momentum της πανδημικής κρίσης. Η εξέλιξη των ελληνικών ΑΞΕ στη Γερμανία, σε όρους συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου (stock), μεταξύ 2013-2021, απεικονίζεται στο γράφημα που ακολουθεί:

ΓΡΑΦΗΜΑ 16

Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία 2013-2021 (εκατ. Ευρώ)
Συνολικά κεφάλαια (stock), τέλος έτους αναφοράς

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2023 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία του ΟΟΣΑ, την οποία ακολουθεί η Κεντρική Τράπεζα της Γερμανίας (απαιτήσεις μείον υποχρεώσεις εν Γερμανία δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων), το απόθεμα των ελληνικών ΑΞΕ στη Γερμανία το 2021 εμφανίζει θετικό πρόσημο, της τάξεως των € 99 εκατ. Σύμφωνα με τον Πίνακα 18, οι ελληνικές επενδύσεις στη Γερμανία αφορούν, κατά τη γερμανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα, για το 2021 μόλις 9 επιχειρήσεις, με συνολικό κύκλο εργασιών περί τα € 62 εκατ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία (στοιχεία Bundesbank)					
Συνολικά κεφάλαια (stock), τέλος έτους αναφοράς					
	2017	2018	2019	2020	2021
	(σε εκ. €)	(σε εκ. €)	(σε εκ. €)	(σε εκ. €)	(σε εκ. €)
Καθαρό Ενεργητικό στη Γερμανία*	29	82	138	126	99
Αριθμός επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων	10	8	6	10	9
Ετήσιος κύκλος εργασιών	112	106	166	112	62

*καθαρό υπόλοιπο: απαιτήσεις μείον υποχρεώσεις επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στη Γερμανία

Πηγή: Bundesbank, Ιούνιος 2023, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σε κάθε περίπτωση και σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν περιέλθει σε γνώση του Γραφείου ΟΕΥ Βερολίνου, στη Γερμανία δραστηριοποιούνται μεταξύ άλλων οι εξής ελληνικές επιχειρήσεις: PiraeusBank, M.J. Maillis, S&BIndustrialMinerals, TitanCement, AlcoGroup, AlumilMilonas,

Γ.5.3 Διαπιστώσεις - Επισημάνσεις

Η γερμανική επενδυτική παρουσία στην Ελλάδα είναι διαχρονικά εξαιρετικά ισχυρή, αφού η Γερμανία αποτελεί για την Ελλάδα, την κορυφαία χώρα προέλευσης επενδυτικών ροών, το μερίδιο, ωστόσο, των γερμανικών ΑΞΕ στη χώρα μας, ως ποσοστό του συνόλου των γερμανικών επενδυτικών ροών στο εξωτερικό είναι αρκετά χαμηλό.

Το γερμανικό επενδυτικό ενδιαφέρον στην Ελλάδα εστιάζεται, κυρίως στον κλάδο ενέργειας (κυρίως ΑΠΕ), μετά την ενεργειακή κρίση, ως απότοκο του πολέμου στην Ουκρανία, αλλά και της απόφασης που κλήθηκε να αναλάβει η Γερμανική Κυβέρνηση για επαναπατρισμό στην Ευρώπη εργοστασίων και γραμμών παραγωγής νευραλγικών τομέων της οικονομίας της. Δευτερευόντως γερμανικό επενδυτικό ενδιαφέρον εστιάζει σε κλάδους μεταφορών/υποδομών, ΤΠΕ και ψηφιακής μετάβασης, όπου η χώρα μας εν μέσω πανδημίας επέδειξε σημαντική και ταχεία πρόοδο.

Ανωτέρω υποβοηθήθηκαν και από τις δυνατότητες που προσέφεραν οι δράσεις στο πλαίσιο του Σχεδίου που παρουσίασε η χώρα μας για το Ταμείο Ανάκαμψης.

Αξίζει να σημειωθεί το πολλαπλασιαστικό όφελος των εν λόγω επενδύσεων για τη χώρα μας, αφού γερμανικές εταιρείες τα τελευταία χρόνια επιλέγουν την Ελλάδα για την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής τους και όχι απλώς ίδρυσης υποκαταστημάτων, δια μέσω των οποίων επιτυγχάνεται διαχρονικά μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας.

Μετά τα χρόνια της οικονομικής κρίσης και της πανδημίας, η Ελλάδα οφείλει να εκμεταλλευθεί το ανωτέρω επιτυχές momentum και να εστιάσει σε τομείς στρατηγικού ενδιαφέροντος για γερμανικές επενδύσεις στη χώρα, τόσο στον πρωτογενή, όσο και στον δευτερογενή τομέα ιδίως στους εξής κλάδους αιχμής: Ενέργεια- ΑΠΕ- Ηλεκτροκίνηση, Τεχνολογιών Περιβάλλοντος (διαχείριση υδάτινων πόρων, ανακύκλωση), Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα και Έξυπνες Πόλεις, ΤΠΕ-ψηφιοποίηση, Real Estate, Logistics, φαρμακοβιομηχανία).

Γ.5.4 Προτάσεις Προσέλκυσης Επενδύσεων

-Διοργάνωση σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς ειδικών και στοχευμένων ημερίδων για την προσέλκυση επενδύσεων στην Ελλάδα, με συμμετοχή ενδιαφερόμενων γερμανικών εταιριών ή/και γερμανικών κλαδικών ενώσεων, στις οποίες θα γίνεται αναλυτική παρουσίαση του συγκριτικού πλεονεκτήματος της χώρας μας, ως επενδυτικού προορισμού

-Οργάνωση ειδικών δράσεων με στοχευμένους καλεσμένους προερχόμενους από τους κλάδους αιχμής τους οποίους χώρα μας θα προκρίνει για την προσέλκυση επενδύσεων

-Αξιοποίηση δυνατοτήτων που δίνουν τα χρηματοδοτικά εργαλεία στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και των Επενδυτικών Νόμων

-Στενότερη συνεργασία μεταξύ Επιμελητηρίων και επιχειρηματικών φορέων/συνδέσμων για την προώθηση επιχειρηματικών συνεργασιών, μέσω μεικτών ή κοινοπρακτικών επιχειρήσεων, στη Γερμανία καθώς και στην ΝΑ Ευρώπη και σε τρίτες χώρες γενικότερα

- Ενίσχυση του διμερούς θεσμικού πλαισίου και προώθηση συνεργασιών με συμμετοχή σε κοινά ευρωπαϊκά προγράμματα

Γ.6 Τουρισμός

Γ.6.1 Τουριστικός Κλάδος στη Γερμανία

Σύμφωνα με μελέτη του Γερμανικού Συνδέσμου Ταξιδιών (DeutscherReiseverband) ο τουριστικός κλάδος στη Γερμανία έχει διαχρονικά τα κάτωθι χαρακτηριστικά:

Γενικά:

- ✓ γερμανικός κλάδος τουρισμού -εντός και εκτός συνόρων- είχε μόνο ανοδική πορεία έως το 2019, ως ένας από τους ταχέως αναπτυσσόμενους

- ✓ το έτος 2020 απετέλεσε σημείο καμπής ήρθε, οπότε οι δαπάνες για τα έξοδα ταξιδιού μειώθηκαν για πρώτη φορά κατά 54% (ανερχόμενες στα € 31,9 δις) ενώ το 2021 μειώθηκαν έτι περαιτέρω, αφού ανήλθαν στα € 28,8 δις
- ✓ το 2022 οι σχετικές δαπάνες (ανερχόμενες σε € 58,6 δις), σχεδόν διπλασιάστηκαν, αφού αυξήθηκαν κατά 103%, χωρίς ωστόσο να καταφέρουν να προσεγγίσουν τα προ της πανδημικής κρίσης επίπεδα, κυρίως εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία και του υψηλού πληθωρισμού, το οποίο όμως σε κάθε περίπτωση απετέλεσε εξαιρετικά θετική εξέλιξη
- ✓ οι Γερμανοί αγαπούν τα ταξίδια, επιλέγοντας συχνότερες διακοπές μικρότερης διάρκειας, σε ίδιους κατά βάση προορισμούς, χωρίς βέβαια να παραγκωνίζεται και το στοιχείο ότι ένα μεγάλο ποσοστό εξ' αυτών (περίπου 43%) έχουν την τάση να ανακαλύπτουν νέες τοποθεσίες

Ειδικά:

- ✓ άμεση η προστιθέμενη αξία του στο ΑΕΠ της χώρας με ετήσιο τζίρο άνω των € 124 δις και με το συνολικό πολλαπλασιαστικό όφελος για τη γερμανική οικονομία να υπερβαίνει τα € 216 δις
- ✓ αριθμός απασχολούμενων: 3 εκατ. περίπου, με περίπου 7% των θέσεων εργασίας στη Γερμανία να εξαρτώνται από τον τουρισμό
- ✓ € 19 δις η συμβολή του γερμανικού τουρισμού στο ΑΕΠ αναπτυσσόμενων και αναδυόμενων χωρών (Βαλκάνια και Μικρά Ασία: € 7,5 δις, Νότια και Ανατολική Ασία: € 5,1 δις, Αφρική: € 4,1 δις, Νότια Αμερική: € 2,5 δις)
- ✓ οι επιχειρήσεις διοργάνωσης ταξιδιών υπερβαίνουν τις 2.300, ενώ τα τουριστικά γραφεία και πρακτορεία ξεπερνούν τις 11.000 (κυρίως μικρομεσαίες επιχειρήσεις)
- ✓ οι 5 μεγαλύτερες γερμανικές τουριστικές επιχειρήσεις: TUI (κύκλος εργασιών: 7,25 δις – μερίδιο αγοράς: 17,9%), DERTouristik (κύκλος εργασιών: € 3,44 δις – μερίδιο αγοράς: 8,5%), ThomasCook (κύκλος εργασιών: € 3,36 δις – μερίδιο αγοράς: 8,3 %), FTIGruppe (κύκλος εργασιών: € 3,2 δις – μερίδιο αγοράς: 7,9 %), AidaCruises (κύκλος εργασιών: € 2,11 δις – μερίδιο αγοράς: 5,2 %)

Κατά την περίοδο 2022 σε σύγκριση με την περίοδο του 2021, οι εξής κάτωθι δείκτες εκτοξεύθηκαν:

- κύκλος εργασιών των δραστηριοποιούμενων εταιρειών κατά 142%: από € 10,7 δις σε € 25,9 δις
- δαπάνες γερμανικών νοικοκυριών κατά 156%: από € 31,1 δις σε € 79,8 δις
- ο αριθμός διανυκτερεύσεων κατά 45,3%: στις 450,8 εκ (ωστόσο παραμένει κατά 9,1% μικρότερος από ότι την περίοδο προ πανδημίας)
- ✓ Τζίρος γερμανικού τουριστικού κλάδου ανά τομέα δραστηριότητας:
 - € 26,4 δις- μερίδιο 45% οι πάροχοι άμεσων υπηρεσιών (μεταφορές, ξενοδοχεία κλπ)
 - € 25,9 δις - μερίδιο 44% τα ταξιδιωτικά γραφεία και πρακτορεία
 - € 11δις- μερίδιο 6,3% οι πάροχοι διαφημιστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών διαδικτύου
- ✓ Οι Γερμανοί ταξιδιώτες και το 2022 εμπιστεύθηκαν σε υψηλό ποσοστό (50%) τη διοργάνωση των ταξιδιών τους σε τουριστικά γραφεία/πρακτορεία (προτίμηση σε πακέτα allinclusive).
- ✓ Το 74,9% του πληθυσμού ταξίδεψε, ενώ περίπου το 27,1% εκ των Γερμανών που ταξίδεψαν επέλεξε για το 2022 προορισμούς εσωτερικού, αυξημένο ποσοστό σε σύγκριση με το 37%

του 2021, στοιχείο που καταδεικνύει ότι η άρση των τουριστικών/ταξιδιωτικών περιορισμών ενθάρρυνε Γερμανούς να επιλέξουν εκ νέου προορισμούς εκτός Γερμανίας.

- ✓ Η μέση διάρκεια ημερών ταξιδιού ανήλθε στις 13 ημέρες
- ✓ Οι 10 δημοφιλέστεροι χώρες - προορισμοί για τους Γερμανούς για ταξίδια άνω των 5 ημερών: Ισπανία (12,9%), Ιταλία (8,3%), Τουρκία (8%), Αυστρία (4,2%), Κροατία (4%), Ελλάδα (3,7%), Γαλλία (2,9%), Πολωνία (2,8%), Ολλανδία (2,8%), Αίγυπτος (1,8%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

Αριθμός ταξιδιών αναψυχής διάρκειας <u>άνω των 5 ημερών</u> για το έτος 2022 (στοιχεία 2021 σε παρένθεση)		Οι 10 σημαντικότεροι χώρες-προορισμοί των Γερμανών στο εξωτερικό, σε % επί του συνόλου των ταξιδιών διάρκειας >5 ημερών (στοιχεία 2021 σε παρένθεση)	
			2022
ΣΥΝΟΛΟ	67,1 εκ. ταξίδια (50,1 εκ)	Ισπανία	12,9 (10,5)
στη Γερμανία	27,1% (36,6%)	Ιταλία	8,3 (8)
στο Εξωτερικό	72,9% (63,4%)	Τουρκία	8 (6,2)
<i>Μεσόγειος</i>	40,1% (35,4%)	Αυστρία	4,2 (3,7)
Δυτ. Ευρώπη(GB, IRL, F, NL, CH, A)	12,3% (10,7)%	Κροατία	4 (4,3)
Ανατ. Ευρώπη (H, CZ, PL, RUS κλπ)	6,6% 7,2%	Ελλάδα	3,7 (3,4)
Σκανδιναβία	3,4% (2,9%)	Γαλλία	2,9 (3)
Μακρινοί προορισμοί	6,3% (4,1%)	Πολωνία	2,8 (2,7)
		Ολλανδία	2,8 (2,6)
		Αίγυπτος (Πορτογαλία)	1,8 (1,9)

Πηγή: Γερμανικός Σύνδεσμος Ταξιδιών (DeutscherReiseverband), Ιούνιος 2022 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με τον Πίνακα 19, η Ελλάδα παρέμεινε το 2022 στην 6^η θέση ως προς τις προτιμήσεις των Γερμανών τουριστών. Επίσης συγκρατείται η σημαντική βελτίωση για το 2022 της θέσης της Τουρκίας σε σύγκριση με το 2021, πάλι ως 3^{ος} δημοφιλέστερος προορισμός για τους Γερμανούς, με ποσοστό τότε 6,2%. Το αντίστοιχο ποσοστό για την Ελλάδα το 2021 ανήλθε στο 3,4% (2022: +0,3% αύξηση). Τέλος, ο Πίνακας 20 παραθέτει στοιχεία που αφορούν στις σύντομες διακοπές των Γερμανών (2-4 ημερών) για το 2022 και τις κυριότερες χώρες και πόλεις προορισμού τους στο εξωτερικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

Αριθμός σύντομων ταξιδιών (διάρκειας 2-4 ημερών) 2022 (στοιχεία 2021 σε παρένθεση)	
ΣΥΝΟΛΟ	50,9 εκατ. ταξίδια (37,1 εκατ. ταξίδια)
στη Γερμανία	84% (81%)
στο εξωτερικό	16% (19%)
Σημαντικότερες χώρες-προορισμοί των Γερμανών στο εξωτερικό % επί του συνόλου των σύντομων ταξιδιών (διάρκειας 2-4 ημερών)	
Αυστρία	3,5 (3)

Ολλανδία	2,7 (2,4)
Γαλλία	2,3 (1,6)
Ισπανία	2,2 (1,1)
Ιταλία	1,9 (1,4)
Ηνωμένο Βασίλειο	1,6
Πολωνία	1,2 (0,9)
Τσεχία	1,1 (1,2)
Ελβετία	1,1 (1)
Βέλγιο	0,8

Πηγή: Γερμανικός Σύνδεσμος Ταξιδιών (Deutscher Reiseverband), Ιούνιος 2023 -

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.6.2 Εισερχόμενος Τουρισμός στην Ελλάδα από Γερμανία

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

Εισερχόμενος τουρισμός στην Ελλάδα, 2017-2022 (σε χιλ. ταξιδιώτες)

Χώρα προέλευσης	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Μεταβολή 2022/21	% επί συνολικής κίνησης
Ηνωμένο Βασίλειο	3.002,0	2.942,8	3.499,3	1.068,6	1.591,2	4.485,3	181,9	15,0
Γερμανία	3.706,0	4.381,4	4.026,3	1.526,4	3.001,2	4.352,3	45,0	14,6
Γαλλία	1.419,8	1.524,0	1.541,8	468,8	1.174,5	1.757,6	49,6	5,9
Ιταλία	1.441,3	1.667,1	1.553,2	373,2	806,4	1.413,2	75,2	4,7
Ρουμανία	1.148,9	1.389,4	1.378,1	204,6	625,5	1.378,8	120,4	4,6
ΗΠΑ	864,9	1.097,4	1.179	106,6	396,0	1.088,7	174,9	3,6
Ολλανδία	947,2	1.015,0	817,8	256,6	580,5	1.058,9	82,4	3,5
Αλβανία	828,8	986,6	944,5	266,2	308,5	859,6	178,6	2,9
Κύπρος	631,8	698	800,7	291	496,3	733,1	47,7	2,5
Αυστρία	395,9	520,8	583	160,9	421,6	613,5	45,5	2,1
Βέλγιο	526,6	586,7	587,7	136,1	359,1	501,9	39,8	1,7
Ελβετία	448,9	520,8	540,5	175,7	403,7	483,1	19,7	1,6
Σουηδία	493,4	508,8	412,4	48,2	127,9	427,8	234,5	1,4
Τσεχία	339,4	368,1	402,1	102,9	265,7	418,8	57,6	1,4
Ισπανία	164	225,7	282,9	74,6	141,2	290,7	105,9	1,0
Δανία	279,1	384,5	307,6	88,2	204,3	273,8	34,0	0,9
Καναδάς	198	345,8	321	32,8	56,8	181,1	218,8	0,6
Αυστραλία	324,1	322,5	338,6	28,6	8,5	112,0	1217,6	0,4
Ρωσία	588,7	520,2	582,9	25,7	119,5	36,1	-69,8	0,1
Α.Χώρες ΕΕ - 27	18.583	21.397,5	22.053,1	4.889,4	10.123,1	16.994,9	67,9	56,9
Χώρες ΕΕ ζώνης €	9.863,4	11.436,4	11.071,4	3.447,1	7.359,8	11.567,0	57,2	38,7
Χώρες ΕΕ εκτός ζώνης €	8.719,7	9.961,1	10.981,7	1.442,3	2.763,3	5.427,9	96,4	18,2
Β. Λοιπές Χώρες	8.611,2	8.725,3	9.295,3	2.485,0	4.581,9	10.840,7	136,6	36,3
Γ.Κροναζιέρες	2.966,8	2.949,4	2.656,2	31,4	541,2	2.040,3	277,0	6,8
ΣΥΝΟΛΟ	30.161	33.072,2	34.004,6	7.405,8	15.246,2	29.875,8	96,0	100,0

(A+B+Γ)								
Μεμονωμένοι ταξιδιώτες	20.179	22.941,3	24.032,1	5.782,3	11.337,4	21.480,0	89,5	-

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2023 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος (Πίνακας 21), η τουριστική κίνηση προς την Ελλάδα το 2022, επανήλθε προσεγγίζοντας τα προ της πανδημίας του κορωνοϊού επίπεδα, με τις αφίξεις τουριστών να αυξάνονται κατά 96%, έναντι 2021. Πιο συγκεκριμένα, επισκέφτηκαν την Ελλάδα 4,4 εκ. Γερμανοί τουρίστες, 45% περισσότεροι σε σύγκριση με το 2021 και με μέση διάρκεια διαμονής περίπου τις 3,5 διανυκτερεύσεις.

Ωστόσο με μερίδιο 14,6% (2021: 19,7%) επί του συνόλου της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης στην Ελλάδα, η Γερμανία έπεσε το 2022 στην 2η θέση μεταξύ των χωρών-προέλευσης επισκεπτών στη χώρα μας, με μικρή διαφορά όμως από την 1^η χώρα (Ην. Βασίλειο 15%), στοιχείο που καταδεικνύει την εμπιστοσύνη που συνεχίζουν να δείχνουν οι Γερμανοί τουρίστες στη χώρα μας, ως αποτέλεσμα και της επιτυχούς διαχείρισης της πανδημίας.

Επίσης, η Γερμανία βρέθηκε και για το 2021, παρά την κρίση της πανδημίας του κορωνοϊού, στην κορυφή της λίστας των ταξιδιωτικών εισπράξεων στην Ελλάδα ανά χώρα προέλευσης ταξιδιωτών (Πίνακας 22), με μερίδιο 18,4%, ακολουθούμενη από το Ην. Βασίλειο (17,7%) και τη Γαλλία (7,2%). Τούτο αποδεικνύεται και από τα στατιστικά που συλλέχτηκαν σε περιφερειακό επίπεδο, δεδομένου ότι η Γερμανία αποτέλεσε 1^η ή 2^η χώρα προέλευσης ταξιδιωτικών εισπράξεων για την πλειοψηφία των ελληνικών περιφερειών.

Συνολικά σε εθνικό επίπεδο κατά το 2021, όπως ήταν αναμενόμενο οι ταξιδιωτικές εισπράξεις από τη Γερμανία αυξήθηκαν, εξαιτίας της τουριστικής ανάκαμψης και της εξόδου από τους περιορισμούς στις ταξιδιωτικές μετακινήσεις, ωστόσο σε μικρότερο ποσοστό (40,6%) συγκριτικά με άλλες χώρες (π.χ. Αυστραλία 1.719,3%, Σουηδία 246,6% κ.ο.κ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

Εισπράξεις ανά Χώρα Προέλευσης, 2017-2022 (σε εκ. €)

Χώρα Προέλευσης	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Μεταβολή 2022/21	% επί συνόλου
Γερμανία	2.552,7	2.961,6	2.958,6	1.134,4	2.315,9	3.255,8	40,6	18,4
Ηνωμένο Βασίλειο	2.064,7	1.937,2	2.564,2	755,8	1.465,9	3.127,1	113,3	17,7
Γαλλία	993,9	954,1	1.089,7	367,4	991,7	1.277,0	28,8	7,2
ΗΠΑ	813,9	1.040,1	1.188,6	86,1	596,2	1.200,2	101,3	6,8
Ιταλία	753,3	938,9	1.008,6	217,7	525,1	926,7	76,5	5,2
Ολλανδία	640	615,4	533,8	169,1	410,3	669,5	63,2	3,8
Ρουμανία	374,4	450	482,7	80,1	300,8	567,2	88,6	3,2
Αυστρία	256,9	363,5	461,5	112,4	336,8	454,7	35,0	2,6
Ελβετία	341,3	399,5	462,4	147,9	355,1	425,2	19,7	2,4
Κύπρος	333,8	361,1	465,1	169	283,6	398,0	40,3	2,3
Βέλγιο	341,4	399,3	453,3	92,3	294,3	360,0	22,3	2,0
Σουηδία	271,7	278,6	258,3	27,7	83,3	288,7	246,6	1,6
Αλβανία	190	236,3	212,4	90	110,6	283,4	156,2	1,6
Τσεχία	132,2	161,8	186,4	48,1	139,9	240,8	72,1	1,4
Καναδάς	178,8	364,6	342,8	40,3	81,6	229,5	181,3	1,3
Ισπανία	87,8	123	203	45	102,6	179,7	75,1	1,0
Δανία	146,6	213,2	190,7	58	153,6	162,3	5,7	0,9
Αυστραλία	394,9	362,4	370,9	20,4	8,8	160,1	1.719,3	0,9
Ρωσία	418,1	340,6	433,4	14,3	114,5	41,4	-63,8	0,2
Α. Χώρες ΕΕ - 27	9.872	11.008,7	12.294,7	2.858	6.797,7	10.005,6	47,2	56,6
Χώρες ΕΕ ζώνης €	6.296	7.102,2	7.731,9	2.405,3	5.536,2	8.038,7	45,2	45,5
Χώρες ΕΕ εκτός ζώνης €	3.576	3.906,5	4.562,8	452,7	1.261,5	1.966,9	55,9	11,1

Β. Λοιπές Χώρες	4.330,4	4.644,5	5.385,2	1.451,9	3.530,8	7.251,9	105,4	41,0
Γ. Κρουαζιέρες	427,7	432,6	498,9	8,9	174,3	418,7	140,2	2,4
ΣΥΝΟΛΟ (Α+Β+Γ)	14.630,1	16.085,8	18.178,8	4.318,8	10.502,7	17.676,2	68,3	100,0

Πηγή : Τράπεζα της Ελλάδος Ιούνιος 2023 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.6.3 Προτάσεις Ενίσχυσης Τουριστικών Ροών

Βάσει της ανωτέρω ανάλυσης του γερμανικού τουριστικού κλάδου, σε συνδυασμό με τα χαρακτηριστικά της εισερχόμενης στην Ελλάδα τουριστικής κίνησης από Γερμανία, αλλά και με τις θετικές αναφορές εκπροσώπων γερμανικών τουριστικών συνδέσμων για το μοναδικό συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας, για προσέλκυση τουριστών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, το έτος 2022 απετέλεσε τη βάση για την ανάπτυξη ενός νέου προτύπου για ποιοτικό τουρισμό καθ' όλη τη διάρκεια του έτους στην Ελλάδα.

Με γνώμονα μάλιστα το κριτήριο ότι το προφίλ του μέσου Γερμανού ταξιδιώτη, δεν επηρεάστηκε ιδιαίτερα από την κρίση της πανδημίας, παρά μόνο η τάση του για προγραμματισμό περισσότερο μεσοπρόθεσμων ταξιδιών, μακρύτερης χρονικής διάρκειας, σε προορισμούς με δυνατότητες ενοικίασης εξοχικών κατοικιών, πλούσια πρωτογενή παραγωγή και οργανωμένες δομές υγείας με τουλάχιστον πρωτοβάθμια περίθαλψη, φαίνεται ότι ανοίγονται, εφεξής, μοναδικές προοπτικές για την ενίσχυση των διμερών τουριστικών ροών με τη χώρα μας, οι οποίες συνοψίζονται ως εξής:

- Η Μεσόγειος αποτελεί μεν τον πιο αγαπημένο προορισμό των Γερμανών τουριστών, ωστόσο το ελληνικό τουριστικό προϊόν μπορεί να αναδειχθεί περαιτέρω στη Γερμανία, σε μία χώρα όπου αναπτύσσονται κατά τα τελευταία χρόνια εναλλακτικά μοντέλα τουρισμού και το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό στον κλάδο αυτόν έχει εστιάσει στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και των υπηρεσιών του.
- Τομείς οι οποίοι προσφέρουν δυνατότητες είναι: αστικός, γαστρονομικός, πολιτιστικός – εκπαιδευτικός, ορεινός και φυσιολατρικός τουρισμός, τουρισμός ευεξίας, (wellness, αποκατάσταση παθήσεων κ.λπ), αθλητικός τουρισμός (ποδηλατικός, περιπατητικός, ιστιοπλοϊκός κ.λπ.), συνεδριακός και ιατρικός βιώσιμος τουρισμός
- Προκειμένου να προσελκυσθούν περισσότεροι Γερμανοί τουρίστες, καθώς και να επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος στη χώρα μας, τόσο στα μεγάλα αστικά κέντρα, όσο και στην Περιφέρεια προτείνεται:
 - ✓ Συνεχής αναβάθμιση της παρουσίας της χώρας, με εθνικό περίπτερο, σε μεγάλες διεθνείς τουριστικές εκθέσεις της Γερμανίας (ιδιαίτερος στην Διεθνή Τουριστική Έκθεση Βερολίνου ITB, αλλά και στις IMEX, BOOT).
 - ✓ Αξιοποίηση του momentum που δημιουργήθηκε το 2022 από τις διευρυμένες συναντήσεις της ηγεσίας του Υπουργείου Τουρισμού με καθ' ύλην αρμόδιους φορείς από τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα τη Γερμανία (ιδιαίτερα με Tour Operators και εκπροσώπους αεροπορικών εταιριών καθώς και Κλαδικών Ενώσεων Τουρισμού).
 - ✓ Διαφημιστική προβολή με αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα ψηφιακά εργαλεία και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως π.χ. καμπάνιες προβολής από αεροπορικές εταιρείες της Ελλάδας, ως ιδανικού καλοκαιρινού, αλλά και χειμερινού προορισμού με χαμηλό κόστος ζωής και αυξημένο συγκριτικό πλεονέκτημα σε πολλούς τομείς (κλίμα, γαστρονομία, φιλοξενία, πολιτική σταθερότητα, δημόσια ασφάλεια) που ευνοεί την εγκατάσταση των Γερμανών τουριστών ακόμα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.
 - ✓ Ιδιαίτερο βάρος πρέπει να δοθεί και στην ανάπτυξη προγραμμάτων όπως αυτό της προσέλκυσης Γερμανών Συνταξιούχων με φορολογικά κίνητρα (μεταφορά φορολογικής κατοικίας στην Ελλάδα και δυνατότητα αυτοτελούς φορολόγησης κάθε έτος 7% για το σύνολο του εισοδήματος που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή), με

δεδομένο ότι όπως καταδεικνύεται και στα αποτελέσματα πρόσφατων ερευνών, το προφίλ ατόμων της «τρίτης ηλικίας» στη Γερμανία εστιάζει στην μετεγκατάσταση σε περισσότερο ζεστά κλίματα κατά τη διάρκεια του χειμώνα, και ει δυνατόν στην απόκτηση ακινήτου στην Νότια Ευρώπη, όπου τιμές παραμένουν συγκριτικά ακόμα χαμηλότερες.

- ✓ Προσέγγιση και ενημέρωση ειδικών διαμορφωτών κοινής γνώμης και τάσεων στον τουριστικό κλάδο.
- ✓ Διοργάνωση επισκέψεων στην Ελλάδα με προσκεκλημένους: διοργανωτές ταξιδιών, εκπροσώπους τουριστικών Γραφείων και ειδικευμένους δημοσιογράφους.
- ✓ Επιδίωξη ανάδειξης της Ελλάδας ως ενδεδειγμένου, ενδιάμεσου τουριστικού σταθμού σε ταξιδιωτικά πακέτα μακρινών/εξωτικών προορισμών, από και προς τη Γερμανία.

Γ.7 Διεθνείς Εκθέσεις/Συνέδρια στη Γερμανία και Ελληνικές Συμμετοχές

Σύμφωνα με (προ πανδημίας) στοιχεία της Επιτροπής Εκθέσεων της Γερμανικής Οικονομίας AUMA (Ausstellungs- und Messe-Ausschuss der Deutschen Wirtschaft e.V.), η Γερμανία είναι παγκοσμίως ο κορυφαίος διοργανωτής διεθνών εμπορικών εκθέσεων, με κατά μ.ό. 170 διεθνείς και εθνικές εμπορικές εκθέσεις στις οποίες συμμετέχουν κατά μ.ό. 180.000 εκθέτες και 10 εκ. επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Το 60% των εμπορικών εκθετών και το 35% των εμπορικών επισκεπτών προέρχονται από το εξωτερικό.

Περίπου 60 χιλ. γερμανικές εταιρείες, κατά κύριο λόγο μεσαίου μεγέθους, επιλέγουν τις διεθνείς εμπορικές εκθέσεις, ως τρόπο προβολής, δικτύωσης και πραγματοποίησης των επιχειρηματικών τους επαφών, εκ των οποίων το 52% ανήκει στον μεταποιητικό τομέα, το 24% στον κλάδο υπηρεσιών και το 20% στον κλάδο εμπορίου.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της AUMA (στοιχεία 2019), η συνολική προστιθεμένη αξία του εκθεσιακού κλάδου στη γερμανική οικονομία, συμπεριλαμβανομένων των παράπλευρων πολλαπλασιαστικών ωφελειών, ανέρχεται ετησίως σε € 28δισ, συντηρώντας περί τις 231 χιλ. θέσεις εργασίας, ενώ βάσει των πιο πρόσφατων διαθέσιμων στοιχείων, πέντε εταιρείες από τη Γερμανία συγκαταλέγονται μεταξύ των 10 πρώτων διοργανωτών διεθνών εκθέσεων παγκοσμίως (Πίνακας 23).

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

Παγκόσμια Κατάταξη Διοργανωτών Εκθέσεων βάσει κύκλου εργασιών

a/a	Διοργανωτής	Έδρα	2018 (σε εκατ. €)	2019 (σε εκατ. €)	Μεταβολή 2018/19 (%)
1	Informa	H.B.	1.318,9	1.698,3	28,8
2	Reed Exhibitions	H.B.	1.351,9	1.486	9,9
3	Messe Frankfurt	Γερμανία	718,1	735,6	2,4
4	GLEvents	Γαλλία	477,0	572,8	20,1
5	Messe München	Γερμανία	417,9	474,2	13,5
6	Kölnmesse	Γερμανία	337,4	412,7	22,3
7	MCH Group	Ελβετία	463,9	409,3	-11,8
8	Clarion Events / Comet Bidco	H.B.	242,3	391,8	61,7
9	Messe Düsseldorf	Γερμανία	294,0	378,5	28,7
10	Deutsche Messe	Γερμανία	309,7	346,2	11,8
11	Comexposium	Γαλλία	366,0	341	-6,8
12	EmeraldExpositions	ΗΠΑ	332,6	322,2	-3,1
13	Messe Berlin	Γερμανία	352,1	286	-18,8
14	Nürnbergermesse	Γερμανία	315,1	285,7	-9,3
15	Fiera Milano	Ιταλία	247,2	279,7	13,2

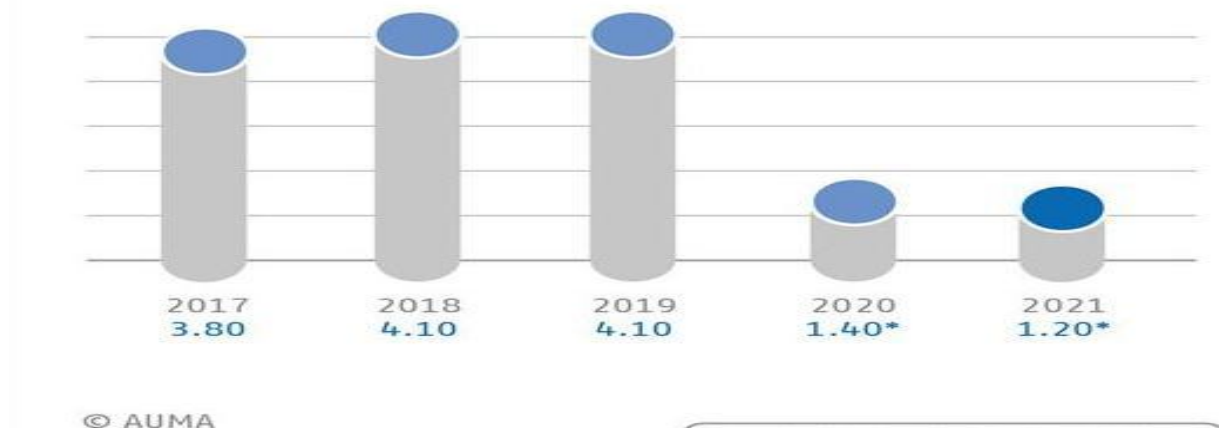
Πηγή: Εκθεσιακή Αρχή AUMA – Ιούνιος 2021 Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Οι Γερμανοί διοργανωτές εκθέσεων πραγματοποιούσαν έως την έναρξη της πανδημίας, ετησίως, κύκλο εργασιών που ανέρχεται σε περίπου €4,1 δις (Γράφημα 17), με αποτέλεσμα ο κλάδος των εμπορικών εκθέσεων να είναι ένας από τους κορυφαίους κλάδους υπηρεσιών στη Γερμανία.

Η εν λόγω τάση φαίνεται ότι επανέρχεται, με την βιομηχανία εκθέσεων να προσπαθεί να ανακάμψει, αφού συνολικά κατεγράφη πτώση του τζίρου της κατά 65% και 70%, τα έτη 2020 και 2021 αντίστοιχα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 17

Κύκλος Εργασιών Γερμανικού Εκθεσιακού Κλάδου* 2017-2021(δισ Ευρώ)

*Διοργανωτές τοπικών και εθνικών εκθέσεων (συμπεριλαμβάνονται διοργανώσεις σε εξωτερικό, συνέδρια και υπηρεσίες)

Πηγή: Εκθεσιακή Αρχή AUMA – Ιούνιος 2023 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Η Γερμανία, ως τόπος διεξαγωγής εμπορικών εκθέσεων, συνέχισε να αντιμετωπίζει και το 2022 μετρίαση -σε σύγκριση με τα έτη 2020 και 2021- οικονομική ύφεση, ως αποτέλεσμα των συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού.

Πιο συγκεκριμένα και σε σχέση με ένα μέσο έτος προ πανδημίας, το 2021 υπήρχαν 85% λιγότεροι εκθέτες και 87% λιγότεροι επισκέπτες όπως επίσης και 85% λιγότερος ενοικιασμένος χώρος για περίπτερα έκθεσης. Από τις 380 προγραμματισμένες εμπορικές εκθέσεις, μόνο οι 100 πραγματοποιήθηκαν το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο του 2021, τάση που συνεχίστηκε και κατά το α' τρίμηνο του 2022, οπότε και πραγματοποιήθηκαν μόλις το 20% των σχεδιαζόμενων δράσεων στον κλάδο.

Οι εμπορικές εκθέσεις στη Γερμανία αναμένεται να φτάσουν στα προ του κορωνοϊού επίπεδα εκ νέου το 2024. Σε κάθε περίπτωση βέβαια ο εν λόγω κλάδος απέδειξε την ικανότητα προσαρμογής του, αφού κατάφερε να γίνει πιο ευέλικτος δια μέσω και των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα ψηφιακά εργαλεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

Υποστήριξη και συμμετοχή του Γραφείου ΟΕΥ σε επίσημες επισκέψεις, σε διοργάνωση εκδηλώσεων/εκθέσεων και επιχειρηματικών αποστολών, προσέλκυσης επενδύσεων, ήτοι:

- Συμμετοχή σε ημερίδα με κεντρικό ομιλητή τον επικεφαλής οικονομολόγο της Commerzbank «How will the German economy deal with the energy price shock» (16.12.22)
- Συμμετοχή Προϊσταμένου Γραφείου στην «Ημέρα Πληροφόρησης Επιχειρηματιών» του EBFA, για χώρες της Ευρώπης, (Αθήνα, 07.12.22)

- Συμμετοχή σε ημερίδα του Γερμανικού ΥΠΕΞ με θέμα «Conference on the Geopolitics of the Green Hydrogen» (01.12.22)
- Συμμετοχή σε εκδήλωση Πρεσβείας Ολλανδίας στο Βερολίνο με θέμα τις κινεζικές επενδύσεις σε ευρωπαϊκούς λιμένες και υποδομές μεταφορών (15.11.22)
- Συμβολή σε διοργάνωση προβολής και διαφήμισης οίνων Σαντορίνης του ΣΕΟ στο Βερολίνο (09.11.22)
- Συνάντηση (09.11.22), συνεργασία και συντονισμός με Ελληνο-Γερμανικό Βιομηχανικό και Εμπορικό Επιμελητήριο και Συνομοσπονδία Γερμανικών Βιομηχανικών και Εμπορικών Επιμελητηρίων (DIHK) για προγραμματισμό δράσεων εξωστρέφειας 2023-2024
- Συμμετοχή σε εκδήλωση GEFA (German Export Association for Food and Agriculture) για τις βέλτιστες πρακτικές στην παραγωγή και εξαγωγή αγροδιατροφικών προϊόντων (04.11.22)
- Προετοιμασία επίσκεψης κ. ΥΠΕΝ στο Βερολίνο και συμμετοχής του στη Διάσκεψη για τα Δυτικά Βαλκάνια (24.10.22)
- Παρακολούθηση συνεδρίασης Γερμανικού Κοινοβουλίου (Bundestag) για την απεξάρτηση της Γερμανίας από τις εισαγωγές πρώτων υλών (21.10.22)
- Προετοιμασία επίσκεψης και συναντήσεων Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων στο Βερολίνο (26-28.09.22) – Προετοιμασία συμμετοχής κ. Υπουργού σε «FAZ European Economic Conference» (26-27.09.22)
- Προετοιμασία επίσκεψης και συναντήσεων Υπουργού Τουρισμού στο Βερολίνο (04-07.09.22)
- Παρακολούθηση συνεδρίασης Γερμανικού Κοινοβουλίου (Bundestag) για τον Ομοσπονδιακό Προϋπολογισμό 2023
- Συμμετοχή σε «RailLeaders’ Summit» στο πλαίσιο της Έκθεσης Innotrans (20.09.22)
- Συμμετοχή στην υβριδική συνάντηση COM-ITU (διεθνείς τηλεπικοινωνίες), όπου τη χώρα εκπροσώπησε ο ΓΓ Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
- Υποστήριξη προγράμματος προωθητικών εκδηλώσεων ΕΔΟΑΟ για την προβολή του ελληνικού οίνου στη Γερμανία (06.07.22)
- Συνδιοργάνωση με Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο του «8ου Ελληνογερμανικού Φόρουμ Τροφίμων» (Θεσσαλονίκη, 30-31.05.22)
- Συμμετοχή στο Διεθνές Φόρουμ για τις Μεταφορές (ITF) και την 14η Διάσκεψη Υπουργών Μεταφορών (Λειψία, 18-20.05.22)
- Συνδιοργάνωση με Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και Γραφεία ΟΕΥ Μονάχου και Ντύσσελτορφ της ψηφιακής εκδήλωσης «Εξυπνες πόλεις, ψηφιοποίηση και διαχείριση δεδομένων – Εμπειρίες και καλές πρακτικές Ελλάδας και Γερμανίας» (10.05.22)
- Πραγματοποίηση σε συνεργασία με Enterprise Greece Κλειστού Δείπνου στο πλαίσιο του International Hospitality Investment Forum (IHF, 03.05.22)
- Υποστήριξη σημαντικής ελληνικής συμμετοχής (63 επιχειρήσεις) στη Διεθνή Έκθεση νωπών οπωροκηπευτικών Fruitlogistica 2022 (05-07.04.22)
- Συμμετοχή σε Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης γ/ΥΠΕΞ με θέμα «Importing Green Hydrogen – Challenges and Opportunities» (01.04.22)
- Συμμετοχή στον ετήσιο «Διάλογο του Βερολίνου για την Ενεργειακή Μετάβαση-BETD» (29-30.03.22), όπου τη χώρα μας εκπροσώπησε ο κ. ΥΠΕΝ
- Υποστήριξη προγράμματος προώθησης και γευσιγνωσίας της φέτας σε 11 super-markets της Γερμανίας (07-12.03.22)
- Παρακολούθηση ημερίδας σε γερμανικό ΥΠΕΞ με θέμα «Geopolitics of the Energy Transformation – the Hydrogen Factor» (10.03.22)
- Συναντήσεις με διευθυντικά στελέχη πολυεθνικών γερμανικών εταιρειών (ABO Wind, SIEMENS κ.ά.) με στόχο την προσέλκυση επενδύσεων στην Ελλάδα.
- Συνάντηση εργασίας με Διευθύντρια Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Γερμανικού Υπουργείου Οικονομίας/ Κλίματος, με στόχο την προώθηση πρότασής μας για κοινή Ε/Γ εκδήλωση με τη μορφή businessforum.

- Συναντήσεις με υπεύθυνη διεθνών σχέσεων και εξωτερικού εμπορίου του Επιμελητηρίου Potsdam, με στόχο προγραμματισμό κοινών δράσεων τη διετία 2023 – 2024 και, ειδικότερα:
 - πραγματοποίηση επιχειρηματικής αποστολής εντός 2023 στο Βερολίνο σε συνεργασία με ΕΒΕΑ και Επιμελητήρια Βερολίνου/ Potsdam
 - πραγματοποίηση ειδικής εκδήλωσης για την προώθηση της επιχειρηματικής συνεργασίας με τίτλο «Ημέρα της Νότιας Ευρώπης»
- Διαρκείς επαφές με διεύθυνση ιστορικού πολυκαταστήματος «KaDeWe» Βερολίνου για πραγματοποίηση εκδήλωσης προβολής ελληνικών προϊόντων delicatessen, οι οποίες αναμένεται να καρποφορήσουν εντός του 2024.
- Συνάντηση και επαφές με διευθυντικό στέλεχος αλυσίδας Super-Market REWE, με στόχο τη συνεργασία με Έλληνες εξαγωγείς και την πραγματοποίηση προωθητικών δράσεων ελληνικών προϊόντων με εν λόγω λιανεμπορική αλυσίδα.
- Διερευνητικές επαφές για την πραγματοποίηση, εντός 2023, ειδικής διαφημιστικής και προωθητικής εκδήλωσης της Περιφέρειας Αττικής, ως άριστου τουριστικού προορισμού, σε συνδυασμό με τη διεθνώς αναγνωρισμένη ελληνική γαστρονομία, στο χώρο του αίθριου του νέου κτιρίου της Πρεσβείας της Ελλάδας στο Βερολίνο

Λοιπές δραστηριότητες:

- Παρακολούθηση περιπτώσεων παραβίασης των ελληνικών κατοχυρωμένων ονομασιών ΠΟΠ-ΠΓΕ σε συνεργασία με ΥΠΑΑΤ, ΕΦΕΤ, ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και γερμανικές αρμόδιες υπηρεσίες (ειδικότερα περίπτωση “Wines of Macedonia” στο περίπτερο της Βόρειας Μακεδονίας στη Διεθνή Έκθεση Prowein, 15-17.05.22).
- Καταγραφή και ενημέρωση ΥΠΑΑΤ ως προς την κυκλοφορία «ελληνικού» και «ελληνικού τύπου/στυλ» γιαουρτιού ελληνικής προέλευσης στη γερμανική αγορά
- Ενδεδειγμένη έρευνα για την εξεύρεση εναλλακτικών προμηθευτών στη Γερμανία σε περίπτωση ελλείψεων βασικών προϊόντων.
- Συνδρομή ελληνικών εταιρειών και, κατά περίπτωση, επίλυση εμπορικών διαφορών με γερμανικές εταιρείες.
- Ενημέρωση για όλο το διεθνές εκθεσιακό πρόγραμμα στην περιοχή αρμοδιότητας του Γραφείου.
- Συμμετοχή σε ψηφιακές ενημερώσεις των Υπουργείων Οικονομικών, Οικονομίας και Ενέργειας, Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Μεταφορών εν όψει εκάστοτε συγκλήσεως αντιστοίχων Συμβουλίων Υπουργών ΕΕ.
- Προώθηση ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων σε επιτόπιες συναντήσεις και επαφές της Πρεσβείας.
- Παρέμβαση σε περιπτώσεις διευκόλυνσης υπέρβασης γραφειοκρατικών εμποδίων, που αντιμετωπίζουν ελληνικές επιχειρήσεις στη Γερμανία και σε περιπτώσεις εμπορικών διαφορών ελληνικών επιχειρήσεων με γερμανικές εταιρείες.
- Επεξεργασία στατιστικών στοιχείων, μελετών οικονομικών ινστιτούτων κλπ. για την αποτύπωση των εξελίξεων της οικονομίας της Γερμανίας και των διμερών Ελληνο-Γερμανικών σχέσεων.
- Τακτικές αναρτήσεις στην πύλη οικονομικής διπλωματίας Agora του ΥΠΕΞ επί θεμάτων διμερούς οικονομικής συνεργασίας, εξελίξεων γερμανικής οικονομίας, περιβάλλοντος επιχειρηματικής δραστηριοποίησης κλπ. (σύνολο 84 αναρτήσεις), ως επίσης σύνταξη και ανάρτηση μελετών, σημειωμάτων και ερευνών αγοράς.
- Το Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου, εντός του 2022, ανταποκρίθηκε σε συνολικά 167 αιτήματα παροχής πληροφοριών για την αγορά της Γερμανίας, τόσον προς ελληνικές επιχειρήσεις και φορείς (161 αιτήματα), όσον και προς γερμανικές επιχειρήσεις και φορείς (6 αιτήματα) αντιστοίχως για την ελληνική αγορά. Στα ανωτέρω προστίθενται ακόμη πληθώρα εξειδικευμένων αιτημάτων και ειδικών σημειωμάτων τεχνικής φύσεως, από/προς ελληνικά Υπουργεία, φορείς και ιδιώτες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Χρήσιμες Διευθύνσεις

Γερμανικές Αρχές		
Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση / Καγκελαρία	Τηλ. +49-30-182720 Φαξ +49-30-182722555, +49 30 18 10272-0 www.bundesregierung.de	internetpost@bundesregierung.de
Υπουργείο Εξωτερικών Γερμανίας	Τηλ. +49-30-18170 Τηλ. γραμμή για πολίτες: +49-30-1817-2000 Φαξ +49-30-18173402 www.auswaertiges-amt.de	poststelle@auswaertiges-amt.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών Γερμανίας	Τηλ. +49-30-186820 Φαξ +49-30-186823260 www.bundesfinanzministerium.de	Poststelle@bmf.bund.de
Τελωνεία	Γενικές Πληροφορίες Ιδιωτών: Τηλ: + 49 351 44834-510 Φαξ: + 49 351 44834-590 Νομικά και Εξειδικευμένα Θέματα: Τηλ: + 49 351 44834-520 Φαξ: + 49 351 44834-590 www.zoll.de	Γενικές Πληροφορίες Ιδιωτών: info.privat@zoll.de Νομικά και Εξειδικευμένα Θέματα: info.gewerblich@zoll.de
Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis)	Τηλ: +49 611 75 2405, +49 611 75 0 Φαξ: +49 611 72 4000 www.destatis.de	post@destatis.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας & Ενέργειας Γερμανίας	Τηλ. +49-30-186150 Φαξ +49-30-186155208 www.bmwi.de	info@bmwi.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Διατροφής & Γεωργίας Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 /1 85 29 – 0 Φαξ: + 49 30 1 85 29 - 42 62 www.bmel.de	poststelle@bmel.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης & Προστασίας Καταναλωτή Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 580-0 Φαξ: + 49 3018 580-9525 www.bmjv.de	poststelle@bmjv.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης & Ασφάλειας Αντιδραστήρων Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 305-0, 0228/99-305-0 Φαξ: + 49 0228 99 305-3225 www.bmu.de	service@bmu.bund.de Φόρμα Επικοινωνίας
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 221 911 001 - 9 Φαξ: + 49 30 18 527-1830 www.bmas.de	info@bmas.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Υγείας Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18441-0 Φαξ: + 49 30 18441-4900 www.bmg.bund.de	poststelle@bmg.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Μεταφορών & Ψηφιακών Υποδομών Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 300-3060 Φαξ: + 49 30 18 300 1920 www.bmvi.de	buergerinfo@bmvi.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας & Έρευνας Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 57-0 Φαξ: + 49 30 18 57-5503 www.bmbf.de	Information@bmbf.bund.de bmbf@bmbf.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 535-0 Φαξ: + 49 30 18 535-25 01 www.bmz.de	poststelle@bmz.bund.de info@bmz.bund.de
Ομοσπονδιακή Υπηρεσία για την Οικονομία και τον Έλεγχο των Εξαγωγών	Τηλ: +49 6196 908-0 Φαξ: +49 6196 908-1800 www.bafa.de	poststelle@bafa.bund.de
Φορέας Εμπορίου & Επενδύσεων Γερμανίας	Τηλ: +49 30 200 099-0 Φαξ: +49 30 200 099-812	office@gtai.com

(Germany Trade & Invest)	www.gtai.de	
Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Εργασίας	Τηλ: +49 30 911/179-0 Φαξ: +49 30 0911/179-2123 https://www.arbeitsagentur.de/	zentrale@arbeitsagentur.de

Διπλωματικές Αποστολές

www.auswaertiges-amt.de/DE/Laenderinformationen/VertretungenFremderStaatenA-Z-Laenderauswahlseite_node.html

Ομογενειακοί Φορείς & Ιδρύματα

Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων Ο.Α. Γερμανίας

Mühlenstraße 40, D-51443 Köln

Τηλ: +49 2203 9883540

e-mail: info@oek-germany.de

<http://www.oekg.de>

Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού

Am Monbijouplatz 12, D-101 78 Berlin

Τηλ.: +49 3091521809

e-mail: info@griechische-kultur.de

<http://www.griechische-kultur.de>

Ελληνική Κοινότητα Βερολίνου

Τηλ. +49-30-7929587

info@gr-gemeinde.de

www.gr-gemeinde.de

Βιομηχανικά & Εμπορικά Επιμελητήρια / Industrie- und Handelskammern (IHK)

Γερμανική Ένωση Βιομηχανικών & Εμπορικών Επιμελητηρίων/ Deutscher Industrie- und Handelskammertage.V.	Τηλ.: +49-30 20308-0 Φαξ: +49-30 20308-1000 www.dihk.de Εύρεση επιμελητηρίων www.dihk.de/ihk-finder	info@dihk.de
Εμπορικό Επιμελητήριο Αμβούργου / Handelskammer Hamburg	Τηλ.: +49 40 / 36 13 8-138 Φαξ: +49 40 / 36 13 84 01 www.hk24.de	service@hk24.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Ανοβέρου / Industrie- und Handelskammer Hannover	Τηλ: +49 511/3107-0 Φαξ: +49 511/3107-333 www.hannover.ihk.de	info@hannover.ihk.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Βερολίνου / Industrie- und Handelskammer zu Berlin	Τηλ.: +49 30 31510-0 Φαξ: +49 30 31510-166 www.ihk-berlin.de	service@berlin.ihk.de
Εμπορικό Επιμελητήριο Βρέμης / Handelskammer Bremen	Τηλ.: +49 421 3637-0 Φαξ: +49 421 3637-299 www.handelskammer-bremen.de	service@handelskammer-bremen.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Δρέσδης / Industrie- und Handelskammer Dresden	Τηλ.: +49 351 28020 Φαξ: +49 351 2802280 www.dresden.ihk.de	service@dresden.ihk.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Λειψίας / Industrie- und Handelskammer zu Leipzig	Τηλ.: +49 341 1267-0 Φαξ: +49 341 1267-1421 www.leipzig.ihk.de	info@leipzig.ihk.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Φραγκφούρτης / Industrie- und Handelskammer Frankfurt am Main	Τηλ.: +49 69 2197-1280 Φαξ: +49 69 2197-1424 www.frankfurt-main.ihk.de	info@frankfurt-main.ihk.de
Ελληνογερμανικό Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο / Deutsch – Griechische Industrie- und Handelskammer	Τηλ.: +30 210 6419 000 Φαξ: +30 210 64 45 175 http://griechenland.ahk.de	ahkathen@ahk.com.gr

Τράπεζες

Τράπεζα Πειραιώς	www.piraeusbank.de
Γερμανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα / Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Deutsche Bank	www.deutsche-bank.de
Γερμανική Αναπτυξιακή Τράπεζα KfW / Kreditanstalt für Wiederaufbau	https://www.kfw.de/kfw.de.html
DZ Bank	https://www.dzbank.de/
Commerzbank	www.commerzbank.de
Postbank	www.postbank.de
UniCredit Bank AG - Hypovereinsbank	www.hypovereinsbank.de
Sparkasse	www.sparkasse.de
Σύνδεσμος Γερμανικών Τραπεζών / Bundesverband Deutscher Banken	www.bankenverband.de
Σύνδεσμος Ξένων Τραπεζών στην Γερμανία / Verband der Auslandsbanken in Deutschland e.V.	www.vab.de/English/Home
Σύνδεσμος Κρατικών Τραπεζών / Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands, VÖB, e.V.	www.voeb.de

Ομοσπονδιακοί Κλαδικοί Σύνδεσμοι

Γερμανοελληνική Επιχειρηματική Ένωση Deutsch-Hellenische Wirtschaftsvereinigung DHW

Bonner Str. 536, D- 50698 Köln

Τηλ.: +49 221 39 79 776

Φαξ: +49 221 39 79 778

e-mail: info@dhwv.de

www.dhwv.de

Σύνδεσμος Ελλήνων Επιχειρηματιών Verband Hellenischer Unternehmer e.V. - VHU

Mercedesstraße 7, D-70372 Stuttgart

Tel: +49 711 561044

Fax: +49 711 561041

e-mail: info@vhu-online.de

<http://www.vhu-online.de>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Γερμανικών Βιομηχανιών

BDI-Bundesverband der Deutschen Industrie

Breite Straße 29 D-10178 Berlin

Tel.: +49 30 2028-0

Fax: +49 30 2028-2450

e-mail: info@bdi.eu

www.bdi.eu

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

BVMW – Bundesverband mittelständische Wirtschaft

Leipziger Platz 15, D-10117 Berlin

Τηλ: +49 30 533206-0

Φαξ: +49 30 533206-50

e-mail: info@bvmw.de

Γερμανική Συνομοσπονδία Βιοτεχνών

ZDH - Zentralverband des Deutschen Handwerks

Mohrenstraße 20/21, D-10117 Berlin
Τηλ.: +49 30-206190
Φαξ: +49 30-20619460
e-mail: info@zdh.de
www.zdh.de

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Τραπεζών
Bundesverband Deutscher Banken
Burgstraße 28, D-10178 Berlin
Τηλ.: +49 30 16 63-0
Φαξ: +49 30 16 63-13 99
e-mail: <https://bankenverband.de/kontakt/e-mail-an-den-bankenverband/>
<https://bankenverband.de/>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Γερμανικού Χονδρικού και Εξωτερικού Εμπορίου και Παροχής Υπηρεσιών
BGA Bundesverband Großhandel, Außenhandel, Dienstleistungen e.V.
Am Weidendamm 1A, D-10117 Berlin
Τηλ.: +49 30 59 00 99 5-0
Φαξ: +49 30 59 00 99 5 19
e-mail: info@bga.de
<https://www.bga.de/>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Ενεργειακής Οικονομίας και Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων
BDEW Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft e.V.
Reinhardtstr. 32, D-10117 Berlin
Τηλ.: +49 30 / 300 199-0
Φαξ: +49 30 / 300 199-3900
e-mail: info@bdew.de
<https://www.bdew.de>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Φαρμακευτικής Βιομηχανίας
BPI - Bundesverband der Pharmazeutischen Industrie
Friedrichstraße 148, D-10117 Berlin
Τηλ.: +49 (30) 27 909 - 0
Φαξ: +49 (30) 27 909 - 361
e-mail: info@bpi.de
<http://www.bpi.de>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Ψηφιακής Οικονομίας
BVDW - Bundesverband Digitale Wirtschaft e.V.
Berliner Allee 57, D-40212 Düsseldorf
Τηλ.: +49 211 600456-0
Φαξ: +49 211 600456-33
e-mail: info@bvdw.org
<http://www.bvdw.org/>

Ομοσπονδιακή Ένωση Γερμανικών Σωματείων Εργοδοτών
Bundesvereinigung der Deutschen Arbeitgeberverbände
Breite Straße 29, D-10178 Berlin
Τηλ.: +49 30 2033-0
Φαξ: +49 30 2033-2105
e-mail: bda@arbeitgeber.de
<http://www.arbeitgeber.de>

Ομοσπονδιακή Ένωση Γερμανικής Βιομηχανίας Διατροφής
BVE Bundesvereinigung der Deutschen Ernährungsindustrie e.V.
Claire-Waldoff-Straße 7, D-10117 Berlin

Τηλ.: +4930 200786-0
Φαξ: +4930 200786-299
e-mail: bve@bve-online.de
www.bve-online.de

**Κεντρικός Σύνδεσμος Γερμανικής Οικοδομικής Βιομηχανίας
Hauptverband der Deutschen Bauindustrie e.V.**

Kurfürstenstraße 129, D-10785 Berlin
Τηλ.: +49 30 21286-0
Φαξ: +49 30 21286-240
e-mail: info@bauindustrie.de
<http://www.bauindustrie.de/>

**Ομοσπονδιακή Ένωση Γερμανικής Βιομηχανίας Διαχείρισης Αποβλήτων
Bundesverband der Deutschen Entsorgungs-, Wasser- und Rohstoffwirtschaft e. V.**

Von-der-Heydt-Straße 2, D 10785 Berlin
Τηλ.: +49 30 5900335-0
Φαξ: +49 30 5900335-99
e-mail: info@bde.de
<https://www.bde.de/>

**Ομοσπονδιακή Ένωση Ενέργειας και Διαχείρισης Υδάτων
Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft**

Reinhardtstr. 32, D 10117 Berlin
Τηλ.: +49 30 / 300 199-0
Φαξ: +49 30 / 300 199-3900
e-mail: info@bdew.de
<https://www.bdew.de/>

**Γενική Ένωση Γερμανικής Ασφαλιστικής Βιομηχανίας
Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft e.V.**

Wilhelmstraße 43 / 43 G D-10117 Berlin
Τηλ.: +4930-2020-5000
Φαξ: +4930-2020-6000
e-mail: berlin@gdv.de
<https://www.gdv.de/de>

**Ένωση Αυτοκινητοβιομηχανίας
Verband der Automobilindustrie**

Behrenstr. 35 10117 Berlin
Τηλ.: +49 30 897842-0
Φαξ: +49 30 897842-600
e-mail: info@vda.de
<https://www.vda.de/de>

**Ένωση Βιομηχανίας Κεφαλαιουχικών Αγαθών
Verband der Investitionsgüterindustrie**

Lyoner Str. 18 60528 Frankfurt
Τηλ.: +49 69 66 03 0
Φαξ: +49 69 66 03 15 11
e-mail: kommunikation@vdma.org
<https://www.vdma.org/>

**Γερμανικό Επιμελητήριο Εξωτερικού Εμπορίου
Deutsche Auslandshandelskammern**

Breite Straße 29 10178 Berlin
Τηλ.: +49 30/20308-2425
Φαξ: +49 30/20308-1000

e-mail: [fellinger.julia\(at\)dihk.de](mailto:fellinger.julia(at)dihk.de)
<https://www.ahk.de/>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Ελευθέρων Επαγγελματιών
Bundesverband der Freien Berufe
Reinhardtstraße 34 10117 Berlin
Τηλ.: +49 30 / 284444 0
E-mail: info@freie-berufe.de
<https://www.freie-berufe.de/>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Αιολικής Ενέργειας
Bundesverband WindEnergie
EUREF-Campus 16 10829 Berlin
Τηλ.: +49 30 212341 210
e-mail: info@wind-energie.de
<https://www.wind-energie.de/>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Ηλιακής Ενέργειας
Bundesverband Solarwirtschaft e. V.
EUREF-Campus 16, 10829 Berlin
Τηλ.: +49 30 29 777 88-0
Φαξ: +49 30 29 777 88-99
e-mail: info@bsw-solar.de
<https://www.solarwirtschaft.de/>

Σύνδεσμος Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικών Ειδών και Τεχνολογίας Πληροφορικής
Verband der Elektrotechnik Elektronik Informationstechnik e.V.
Stresemannallee 15 60596 Frankfurt am Main
Τηλ.: +49 69 6308-0
Φαξ: +49 69 6308-9865
e-mail: service@vde.com
<https://www.vde.com/de>

Κεντρικός Σύνδεσμος Ηλεκτρολογίας και Βιομηχανίας Ηλεκτρονικών
Zentralverband Elektrotechnik- und Elektronikindustrie e.V.
Lyoner Straße 9
60528 Frankfurt am Main
Τηλ.: +49 69 6302-0
e-mail: zvei@zvei.org
<https://www.zvei.org/>

Διοργανωτές Εκθέσεων /Messe

Επιτροπή Εκθέσεων της Γερμανικής Οικονομίας / AUMA (Ausstellungs- und Messe-Ausschuss der Deutschen Wirtschaft e.V.)	Τηλ.: +49 30 24000-0 Φαξ: +49 30 24000-330 www.auma.de	info@auma.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Αμβούργου / Hamburg Messe und Congress GmbH	Τηλ.: +49 40 3569 – 0 Φαξ: +49 40 3569 – 2203 www.hamburg-messe.de	info@hamburg-messe.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Αννοβέρου / Hannover Messe	Τηλ.: +49 511 89-0 Φαξ: +49 511 89-32626 www.hannovermesse.de	info@messe.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Βερολίνου / Messe Berlin GmbH	Τηλ.: +49-30-30380 Φαξ: +49-30-30382325 www.messe-berlin.de	central@messe-berlin.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Βρέμης / Messe Bremen & ÖVB-Arena	Τηλ.: +49 421 3505- 0 Φαξ: +49 421 3505- 3 40 www.messe-bremen.de	info@messe-bremen.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Δρέσδης /	Τηλ.: +49-351-4458-0	info@messe-

MesseDresdenGmbH	Φαξ: +49-351-4458-102 www.messe-dresden.de	dresden.de
Εκθεσιακός Οργανισμός LeipzigerMesseGmbH	Λειψίας / Τηλ.: +49 341 678-0 Φαξ: +49 341 678-8762 www.leipziger-messe.de	info@leipziger-messe.de